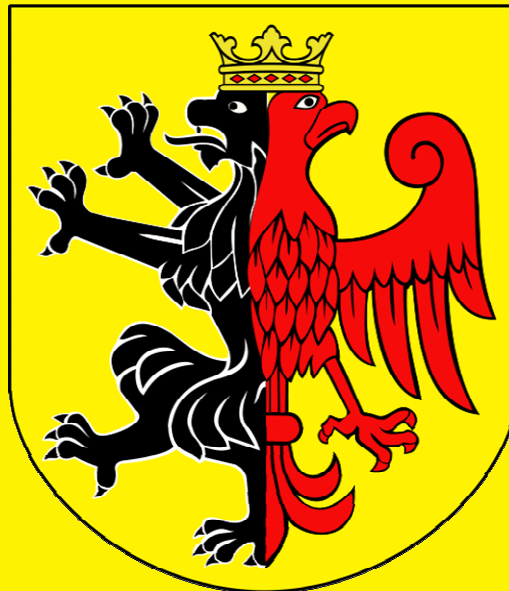

Powiatowy Urząd Pracy w Inowrocławiu

**Program promocji zatrudnienia
i aktywizacji rynku pracy
powiatu inowrocławskiego
na lata 2009 – 2013**

Inowrocław, luty 2009

Redakcja:

Nadzór merytoryczny:

Dyrektor PUP w Inowrocławiu, Przemysław Stefański.

Koordynatorzy:

Kierownik Referatu Poradnictwa Zawodowego i Szkoleń, Danuta Kwiatkowska,

Kierownik Referatu Pośrednictwa Pracy, Paweł Wiśniewski.

Zespół:

Przemysław Krokos, Przewodniczący,

Małgorzata Woźniak, Zastępca Przewodniczącego,

Marzena Józwiak,

Dorota Kwiatkowska,

Anita Mila,

Krystyna Prus,

Roman Róžański,

Maria Stępniewska.

©Powiatowy Urząd Pracy w Inowrocławiu

Niniejsza publikacja może być kopiowana oraz dowolnie rozprowadzana tylko i wyłącznie w formie dostarczonej przez Wydawcę. Zabronione są jakiegokolwiek zmiany w zawartości publikacji bez pisemnej zgody Wydawcy.

Cytowanie dozwolone pod warunkiem podania źródła.

Powiatowy Urząd Pracy

ul. Mątewska 17, 88-100 Inowrocław

www.pupinowroclaw.pl, kancelaria@pupinowroclaw.pl

tel. 0 52 3592400, fax 0 52 3592407

Spis treści

Wprowadzenie	4
Rozdział I – Charakterystyka powiatu inowrocławskiego	6
1.1 Uwarunkowania geograficzne	6
1.2 Uwarunkowania demograficzne	9
Rozdział II – Rynek pracy w powiecie inowrocławskim	16
2.1 Analiza podmiotów gospodarczych	16
2.1.1 Gmina miejska Inowrocław	19
2.1.2 Gmina miejsko-wiejska Kruszwica	21
2.1.3 Gmina miejsko-wiejska Janikowo	22
2.1.4 Gmina miejsko-wiejska Gniewkowo	23
2.1.5 Gmina miejsko-wiejska Pakość	23
2.1.6 Gmina wiejska Dąbrowa Biskupia	24
2.1.7 Gmina wiejska Złotniki Kujawskie	24
2.1.8 Gmina wiejska Inowrocław	24
2.1.9 Gmina wiejska Rojewo	25
2.2 Analiza ofert pracy	26
Rozdział III Edukacja i kształcenie w powiecie inowrocławskim	29
3.1 Edukacja ponadgimnazjalna	30
3.2 Zainteresowanie młodzieży edukacją, modne kierunki a potrzeby rynku pracy	32
3.3 Kształcenie ustawiczne realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy	34
3.4 Rozwój współpracy instytucji szkoleniowych i kształcenia ustawicznego z pracodawcami	35
Rozdział IV – Bezrobocie w powiecie inowrocławskim	36
4.1 Charakterystyka grup bezrobotnych	36
4.2 Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy	46
4.3 Zagrożenie wykluczeniem społecznym	49

Rozdział V – Usługi i instrumenty rynku pracy	53
5.1 Usługi rynku pracy	53
5.1.1 Pośrednictwo pracy	54
5.1.2 Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa.....	54
5.1.3 Pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy.....	55
5.1.4 Szkolenia.....	56
5.2 Instrumenty rynku pracy	57
5.2.1 Staż zawodowy	58
5.2.2 Przygotowanie zawodowe dorosłych.....	59
5.2.3 Prace społecznie użyteczne	59
5.2.4 Prace interwencyjne.....	60
5.2.5 Roboty publiczne	61
Rozdział VI – Wnioski z analizy rynku pracy w powiecie inowrocławskim – analiza SWOT	63
Rozdział VII – Cel ogólny, Priorytety, Działania i Poddziałania Programu promocji zatrudnienia i aktywizacji rynku pracy powiatu inowrocławskiego na lata 2009 – 2013	65
Rozdział VIII – Monitoring Programu promocji zatrudnienia i aktywizacji rynku pracy na lata 2009 – 2013.....	72
Rozdział IX – Zarządzanie Programem promocji zatrudnienia i aktywizacji rynku pracy na lata 2009 - 2013.....	73
Suplement A – Spis tabel.....	74
Suplement B – Spis wykresów	75

Uzasadnienie powstania niniejszego dokumentu podyktowane jest ustawowym obowiązkiem realizacji zadań samorządu w zakresie polityki rynku pracy. Powyższą kwestię doprecyzowuje art. 9 ust.1 pkt. 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, który mówi o tym, iż program promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy jest częścią powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych. W związku z powyższym *Program promocji zatrudnienia i aktywizacji rynku pracy powiatu inowrocławskiego na lata 2009 – 2013* (dalej *Program*) koresponduje z przyjętą w 2008 r. *Powiatową strategią rozwiązywania problemów społecznych na lata 2008 – 2013* (nawiązując zwłaszcza do części dotyczącej problemu bezrobocia) oraz z najważniejszym dokumentem na poziomie powiatu – *Strategią Rozwoju Powiatu Inowrocławskiego na lata 2007 – 2015*. Niniejszy dokument w swych założeniach szczególnie mocno nawiązuje do dwóch celów strategicznych założonych w *Powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych na lata 2008 – 2013* dotyczących przeciwdziałania zjawisku bezrobocia oraz wykluczenia społecznego, które wynikają z misji przyjętej w *Strategii*, polegającej na *skutecznej polityce społecznej zapewniającej mieszkańcom bezpieczeństwo socjalne, opiekę nad rodziną, rehabilitację osób niepełnosprawnych poprzez umożliwienie rozwiązywania swoich problemów i pełne uczestnictwo w życiu społecznym*.

Niezwykle istotnym warunkiem stworzenia niniejszej publikacji jest potrzeba przeprowadzenia aktualnej analizy lokalnego rynku pracy, określenia problemów występujących na jego terenie, a następnie wytyczenia priorytetów i określenia działań, prowadzących do ich osiągnięcia.

Ostatnim – aczkolwiek nie mniej ważnym – powodem powstania niniejszego dokumentu jest zacieśnienie współpracy wszystkich podmiotów zainteresowanych problematyką szeroko rozumianego bezrobocia i wspierania przedsiębiorczości.

Przyjęty okres realizacji *Programu* obejmujący lata 2009 – 2013 oraz zakres merytoryczny znajdują swoje uzasadnienie przede wszystkim w konieczności skorelowania ram czasowych i działań założonych w niniejszym dokumencie z założonymi w *Powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych na lata 2008 – 2013*.

Należy jednak w tym miejscu zauważyć, iż wpływ na ramy czasowe oraz merytoryczny zakres działań obu ww. dokumentów wywarła również polityka państwa i członkostwo naszego kraju w Unii Europejskiej. Chodzi tu głównie o okres programowania na lata 2007 – 2013 i przyjęte w jego ramach dokumenty o szczeblu centralnym i regionalnym przede wszystkim takie jak: *Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007 – 2015*, *Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007 – 2013* (*Narodowa Strategia Spójności*), *Strategiczne Wytyczne Wspólnoty*

na lata 2007 – 2013, Odnowiona Strategia Lizbońska, Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007 – 2013, Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007 – 2013.

Zespół redaktorski w trosce o najbardziej pełny obraz rynku pracy powiatu inowrocławskiego podczas pracy nad *Programem* opierał się na wieloletnim doświadczeniu pracowników PUP w Inowrocławiu oraz własnych danych statystycznych, a także danych zebranych w toku konsultacji na potrzeby stworzenia *Powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych na lata 2008 – 2013*, najbardziej aktualnych danych statystycznych Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy i Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie oraz Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu.

Nadzór merytoryczny nad tworzeniem *Programu* sprawował Dyrektor PUP w Inowrocławiu Przemysław Stefański, role koordynatorów prac zespołu objęli: Kierownik Referatu Poradnictwa Zawodowego i Szkoleń Danuta Kwiatkowska oraz Kierownik Referatu Pośrednictwa Pracy Paweł Wiśniewski. W skład zespołu weszli ponadto: Przemysław Krokos (Przewodniczący), Małgorzata Woźniak (Zastępca Przewodniczącego), Marzena Józwiak, Dorota Kwiatkowska, Anita Miła, Krystyna Prus, Roman Różański, Maria Stępniewska.

Rozdział I – Charakterystyka powiatu inowrocławskiego

1.1 Uwarunkowania geograficzne

Powiat inowrocławski utworzony został w 1999 r. w ramach reformy administracyjnej Polski, która wprowadziła trójstopniową strukturę podziału administracyjnego na województwa, powiaty i gminy. Powiat inowrocławski wszedł wówczas w skład nowoutworzonego województwa kujawsko-pomorskiego, powstałego z byłych województw bydgoskiego, toruńskiego i

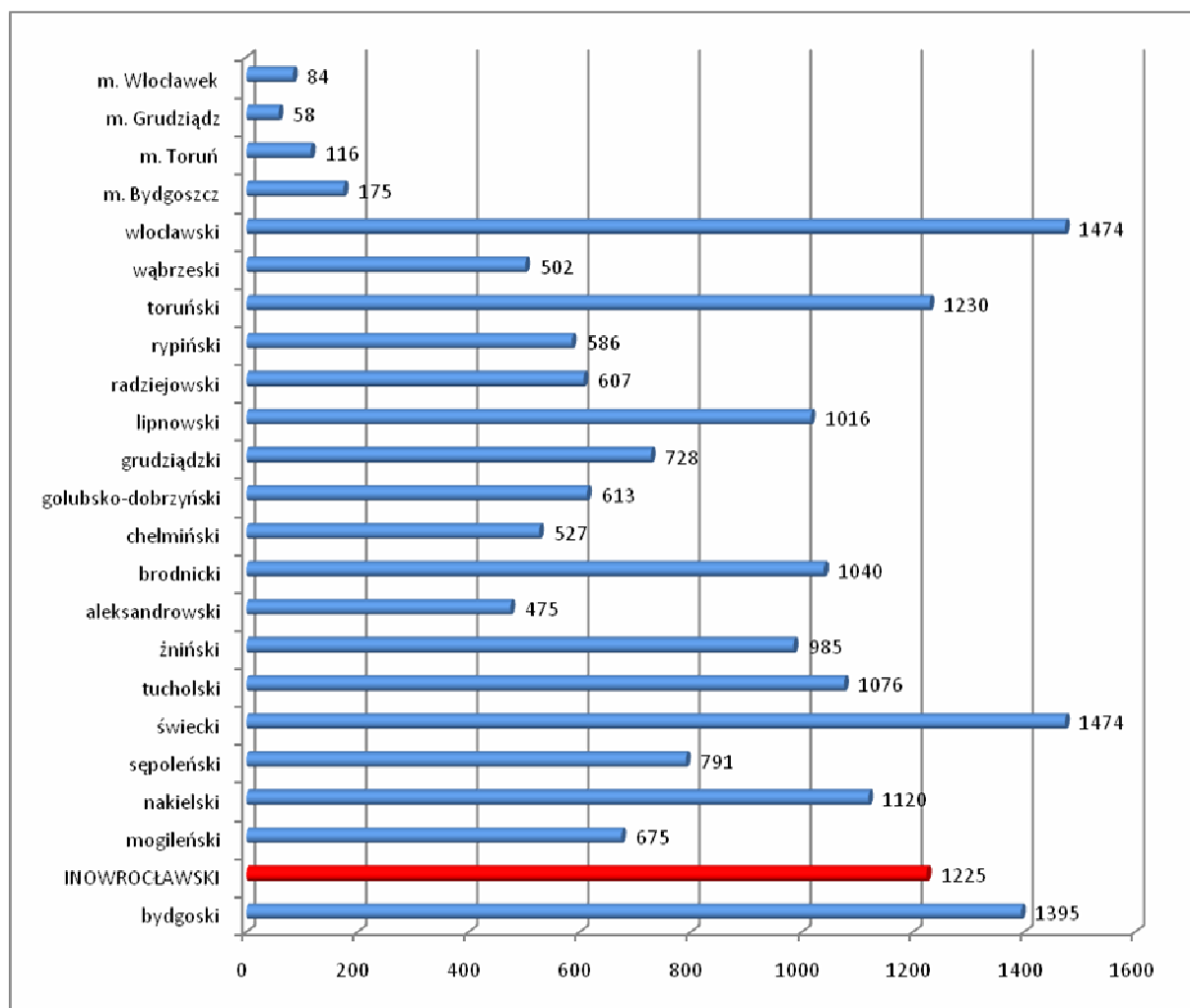
włocławskiego. Istotnym elementem założeń reformy była budowa samorządności, która ograniczyła rolę wojewody na rzecz marszałka województwa oraz samorządu wojewódzkiego. Wpłynęło to na usprawnienie władzy i przybliżenie jej do obywatela.

Powiat inowrocławski położony jest w południowej części województwa i sąsiaduje z sześcioma powiatami. Od północy graniczy bowiem z powiatem bydgoskim i toruńskim, od wschodu z powiatem aleksandrowskim i radziejowskim, od zachodu z powiatem żnińskim, a od południowego-zachodu z powiatem mogileńskim. Siedzibą powiatu jest miasto Inowrocław.

Powierzchnia powiatu inowrocławskiego zajmuje 1225 km², co stanowi 6,8% powierzchni województwa. Analiza danych zawartych na wykresie nr 1 wskazuje, iż powiat inowrocławski jest jednym z największych powiatów w województwie i plasuje się na 5. miejscu pod tym względem. Więszymi powiatami w województwie są: powiat włocławski (1474 km², 8,2% powierzchni województwa), świecki (1474 km², 8,2% powierzchni województwa), bydgoski (1395 km², 7,8% powierzchni województwa) i toruński (1230 km², 6,8% powierzchni województwa). Do najmniejszych powiatów

w województwie (nie uwzględniając miast na prawach powiatu – Bydgoszczy, Torunia, Włocławka i Grudziądza) należą: powiat aleksandrowski, wąbrzeski, chełmiński i rypiński, które nie przekraczają swą powierzchnią 600 km².

Wykres nr 1. Powierzchnia (w km²) powiatów wchodzących w skład województwa kujawsko-pomorskiego. Stan na 1 stycznia 2008 r.

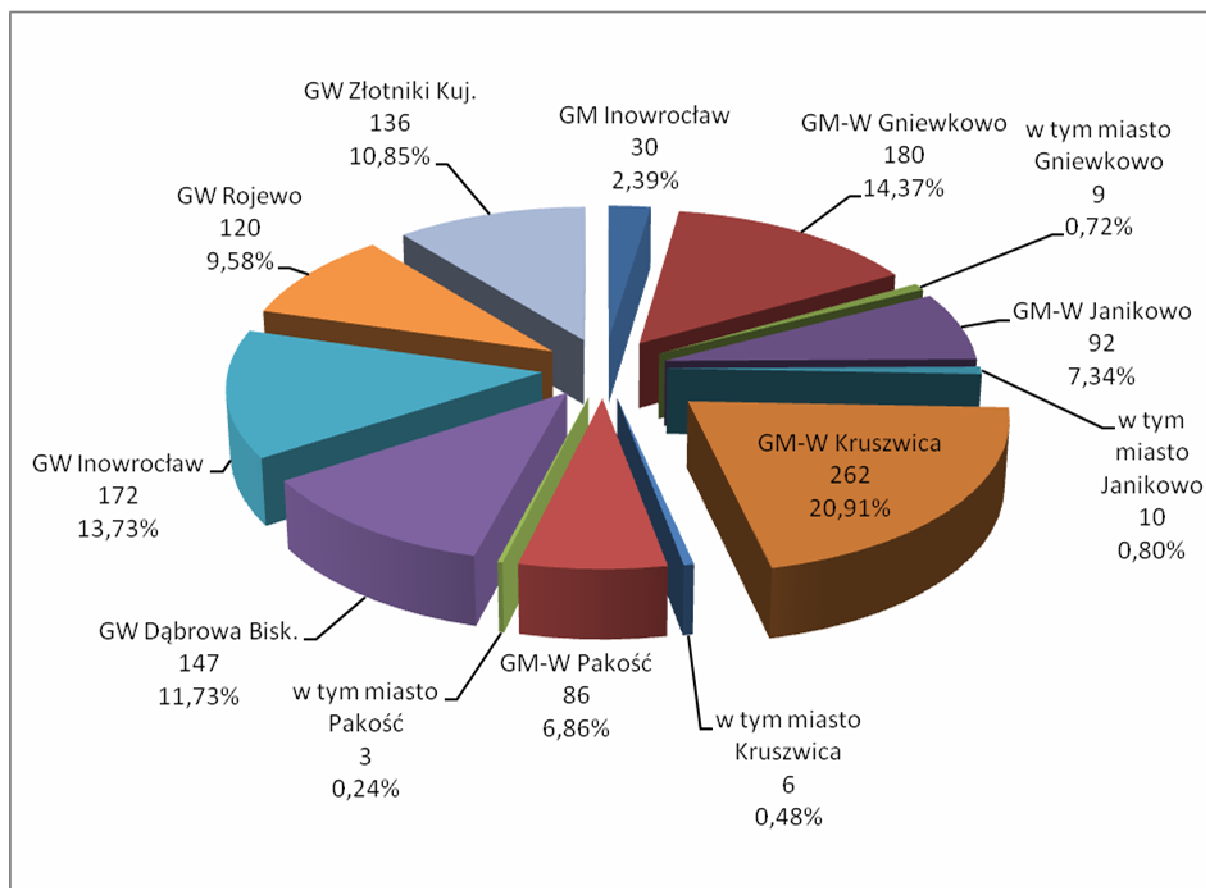
Źródło: Województwo kujawsko-pomorskie 2008 r. Podregiony, powiaty, gminy.

W skład powiatu inowrocławskiego wchodzi jedna gmina miejska – Inowrocław, cztery gminy miejsko-wiejskie – Gniewkowo, Janikowo, Kruszwica i Pakość oraz cztery gminy wiejskie – Inowrocław, Dąbrowa Biskupia, Rojewo, Złotniki Kujawskie.

Mając na względzie dane z wykresu nr 2, uwzględniające udział wielkości gmin i miast w powierzchni powiatu zauważamy, iż zdecydowanie największy obszar zajmuje miejsko-wiejska gmina Kruszwica z powierzchnią 262 km² (blisko 21% powierzchni powiatu). Najmniejszy udział w powierzchni powiatu ma miejska gmina Inowrocław, zajmująca 30 km², co stanowi zaledwie 2,39% powierzchni powiatu. Natomiast w przypadku pominięcia gminy miejskiej Inowrocław w tej analizie i skupieniu się tylko na gminach miejsko-wiejskich i wiejskich, za gminę, która ma najmniejszy udział w powierzchni powiatu należałoby uznać miejsko-wiejską gminę Janikowo, która zajmuje powierzchnię 92 km² (7,34% powierzchni powiatu).

Wykres nr 2. Powierzchnia (w km²) i procentowy stosunek gmin wchodzących w skład powiatu inowrocławskiego. Stan na 1 stycznia 2008 r.

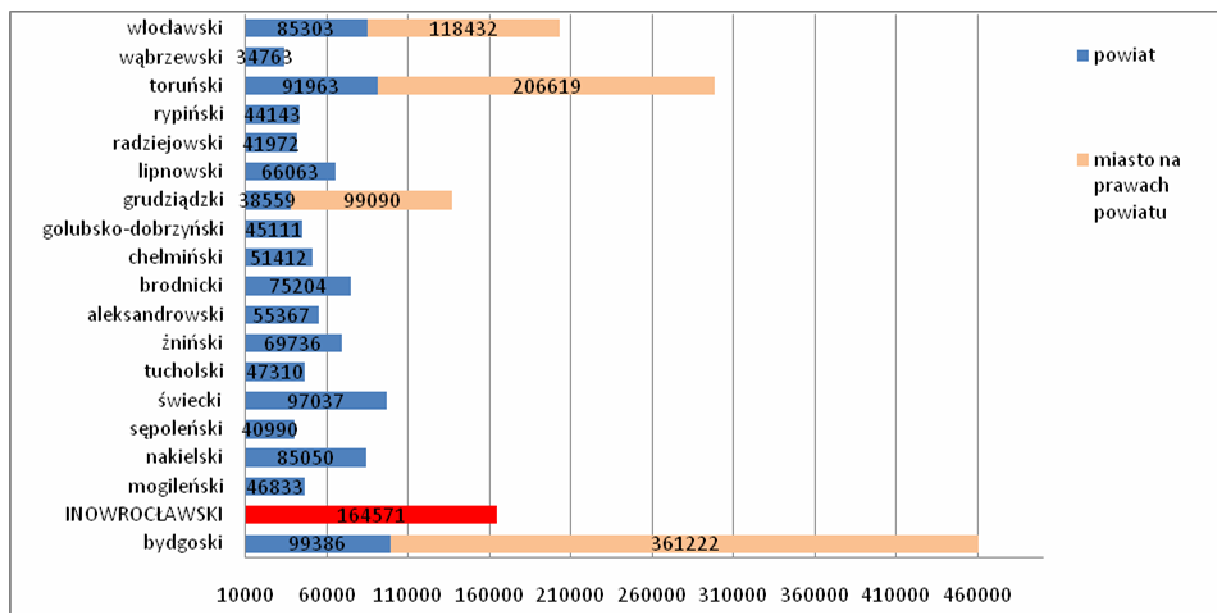
Źródło: Województwo kujawsko-pomorskie 2008 r. Podregiony, powiaty, gminy.

1.2 Uwarunkowania demograficzne

Według danych Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy na koniec roku 2007 powiat inowrocławski zamieszkiwało 164571 osób. Stanowiło to blisko 8% ludności województwa kujawsko-pomorskiego. Wykres nr 3 wyraźnie przedstawia, jak dużą rolę odgrywa powiat inowrocławski pod względem liczby ludności w województwie kujawsko-pomorskim. Tylko dwa z czterech miast na prawach powiatu mają większą liczbę ludności od powiatu inowrocławskiego, tj. Bydgoszcz, z liczbą ludności równą 361222 oraz Toruń z liczbą ludności równą 206619. Włocławek – będący miastem na prawach powiatu – dopiero w połączeniu z liczbą ludności z powiatu włocławskiego przewyższa liczebnością powiat inowrocławski o 39164 osób. Natomiast Grudziądz, który również jest miastem na prawach powiatu, pomimo połączenia ludności powiatu grudziądzkiego nie przewyższa liczebnością powiatu inowrocławskiego.

Powiat inowrocławski jest jednym z największych powiatów ziemskich w Polsce pod względem zaludnienia. Według najbardziej aktualnej publikacji GUS *Ludność według płci, wieku, województw, podregionów, powiatów, miast i gmin* (stan na 30 VI 2004 r.) jest on jednym z 12 powiatów, których liczebność przekracza 160 tysięcy mieszkańców.

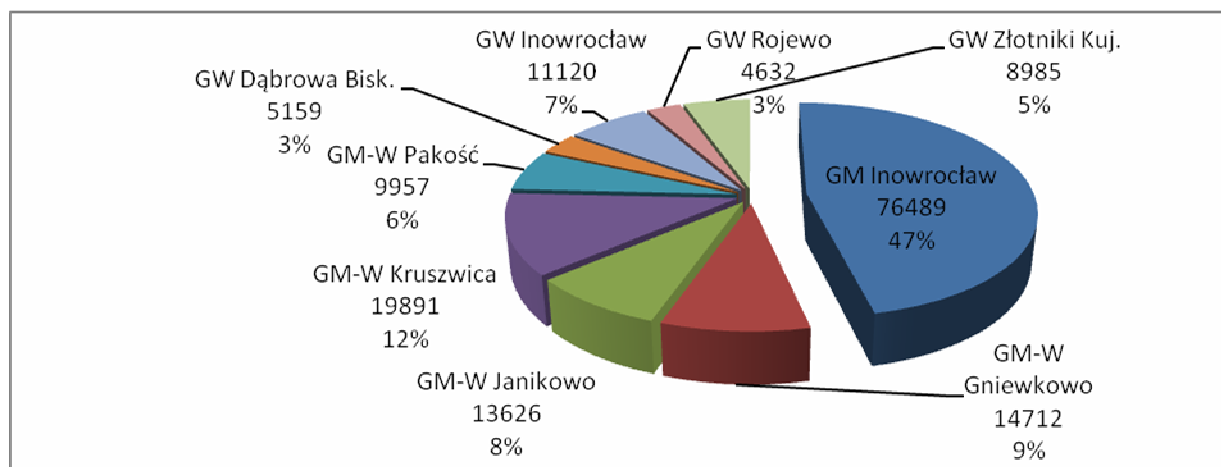
Wykres nr 3. Liczba mieszkańców w poszczególnych powiatach województwa kujawsko-pomorskiego. Stan na 31 grudnia 2007 r.

Źródło: Województwo kujawsko-pomorskie 2008 r. Podregiony, powiaty, gminy.

Analiza danych przedstawionych na wykresie nr 4 uwzględniających liczbę oraz odsetek mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu inowrocławskiego pozwala stwierdzić, iż blisko połowa mieszkańców powiatu inowrocławskiego (76489 osób, 47%) zamieszkuje w miejskiej gminie Inowrocław. Ujęcie miejskiej gminy Inowrocław wraz z wiejską jako całości prowadzi do wniosku, że 54% ludności powiatu inowrocławskiego (87609 osób) zamieszkuje ten połączony obszar. Najmniejszy udział w powiecie inowrocławskim pod względem liczby ludności – po 3% – mają dwie wiejskie gminy – Rojewo (4632 osób) oraz Dąbrowa Biskupia (5159 osób).

Wykres nr 4. Liczba mieszkańców i procentowy stosunek w poszczególnych gminach powiatu inowrocławskiego. Stan na 31 grudnia 2007 r.

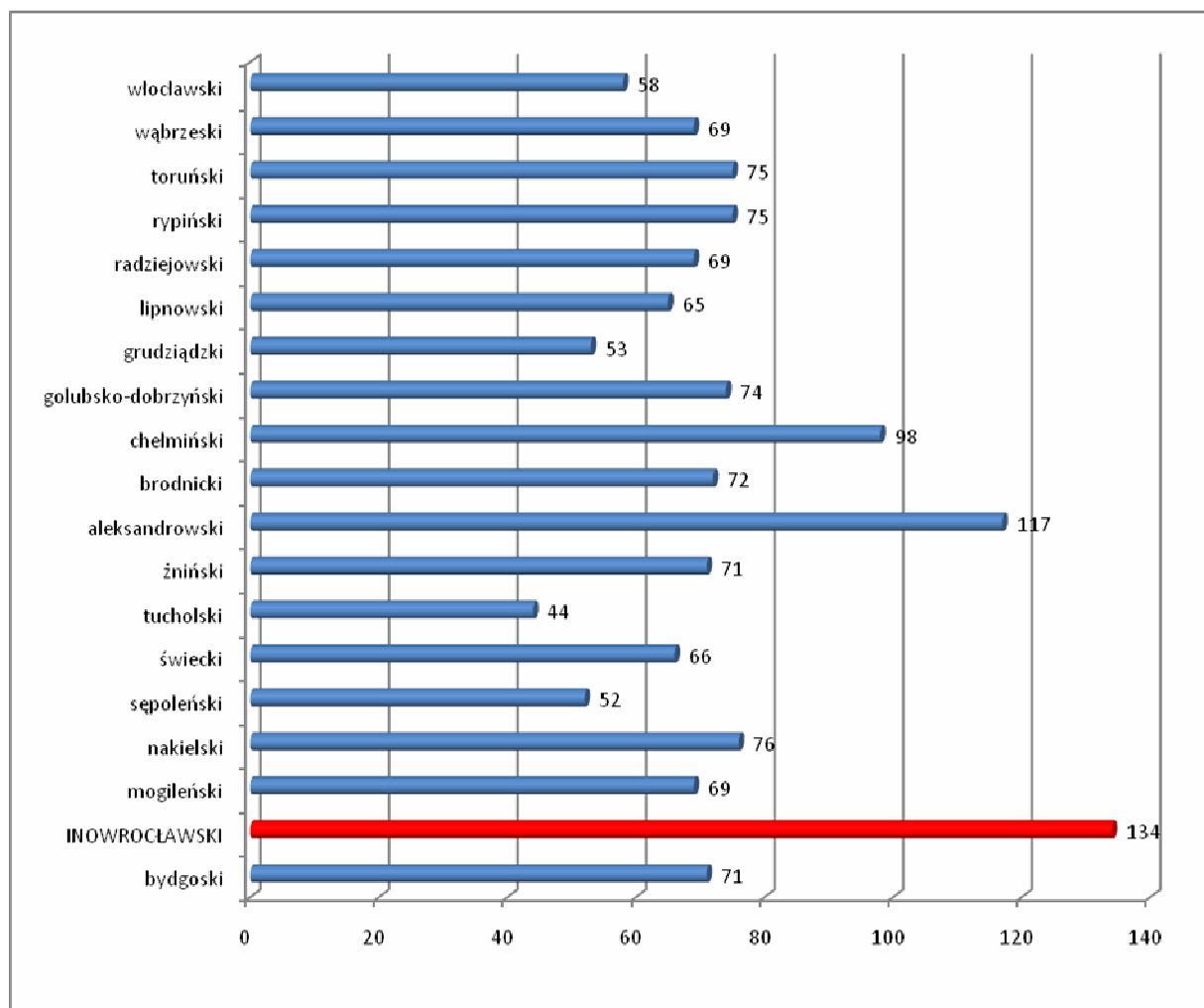

Źródło: Województwo kujawsko-pomorskie 2008 r. Podregiony, powiaty, gminy.

Średnia liczba ludności na 1 km² dla powiatu inowrocławskiego wynosi 134. Jest to najwyższa gęstość zaludnienia na 1 km² wśród powiatów z województwa kujawsko-pomorskiego (patrz wykres nr 5). Jest ona również wyższa od średniej województwa, która wynosi 115.

Na wykresie nr 5 nie uwzględniono miast na prawach powiatu w województwie kujawsko-pomorskim. Liczba ludności na 1 km² w tych miastach kształtuje się następująco: Bydgoszcz – 2069, Toruń – 1786, Grudziądz – 1716 i Włocławek – 1405. Warto zaznaczyć w tym miejscu, iż liczba ludności na 1 km² w miejskiej gminie Inowrocław wynosi 2514.

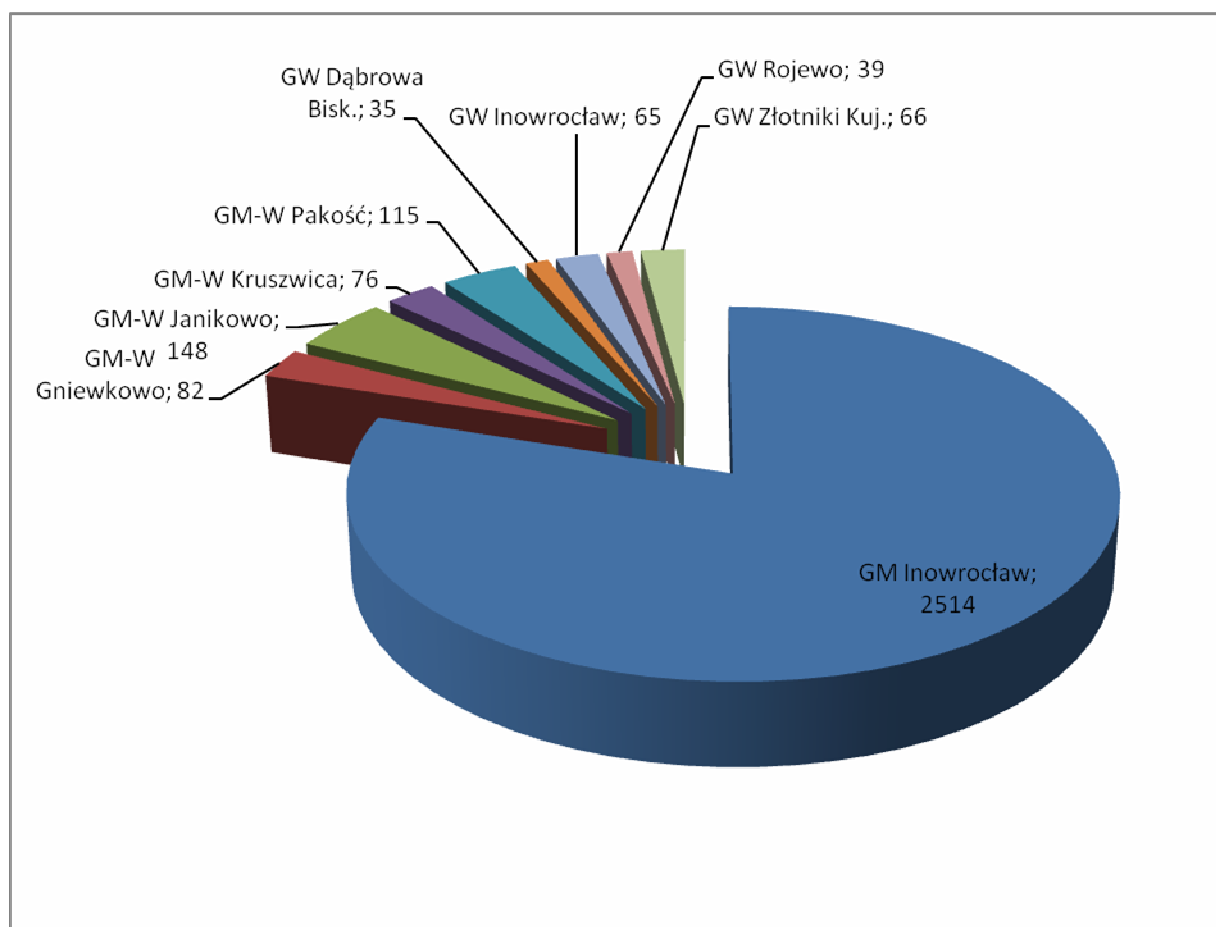
Wykres nr 5. Liczba mieszkańców na 1 km² w poszczególnych powiatach w województwie kujawsko-pomorskim.

Źródło: Województwo kujawsko-pomorskie 2008 r. Podregiony, powiaty, gminy.

Analiza przedstawionych na wykresie nr 6 danych, dotyczących gęstości zaludnienia w poszczególnych gminach w powiecie inowrocławskim, koresponduje z informacjami prezentowanymi wyżej na wykresie nr 2 i nr 4. Wykazuje bowiem bezpośrednie relacje pomiędzy obszarem powierzchni i liczbą zamieszkujących go osób. Z wykresu jednoznacznie wynika, iż największa liczba osób na 1 km² w powiecie inowrocławskim przypada w gminie miejskiej Inowrocław i wynosi 2514, najniższa natomiast w gminie wiejskiej Dąbrowa Biskupia i Rojewo, gdzie wskaźnik wynosi odpowiednio 35 i 39.

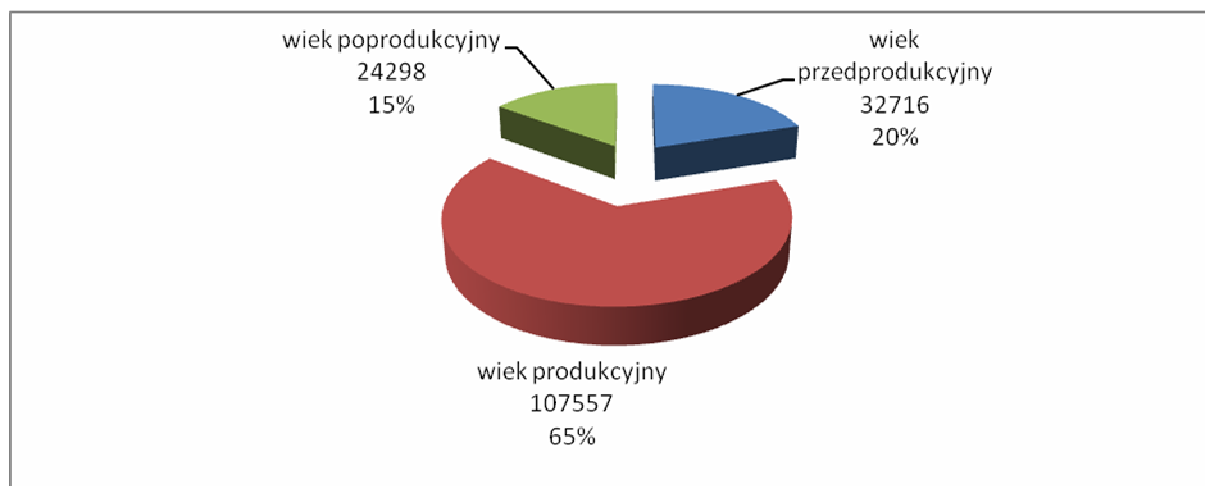
Wykres nr 6. Liczba mieszkańców na 1 km² w poszczególnych gminach powiatu inowrocławskiego.

Źródło: Województwo kujawsko-pomorskie 2008 r. Podregiony, powiaty, gminy.

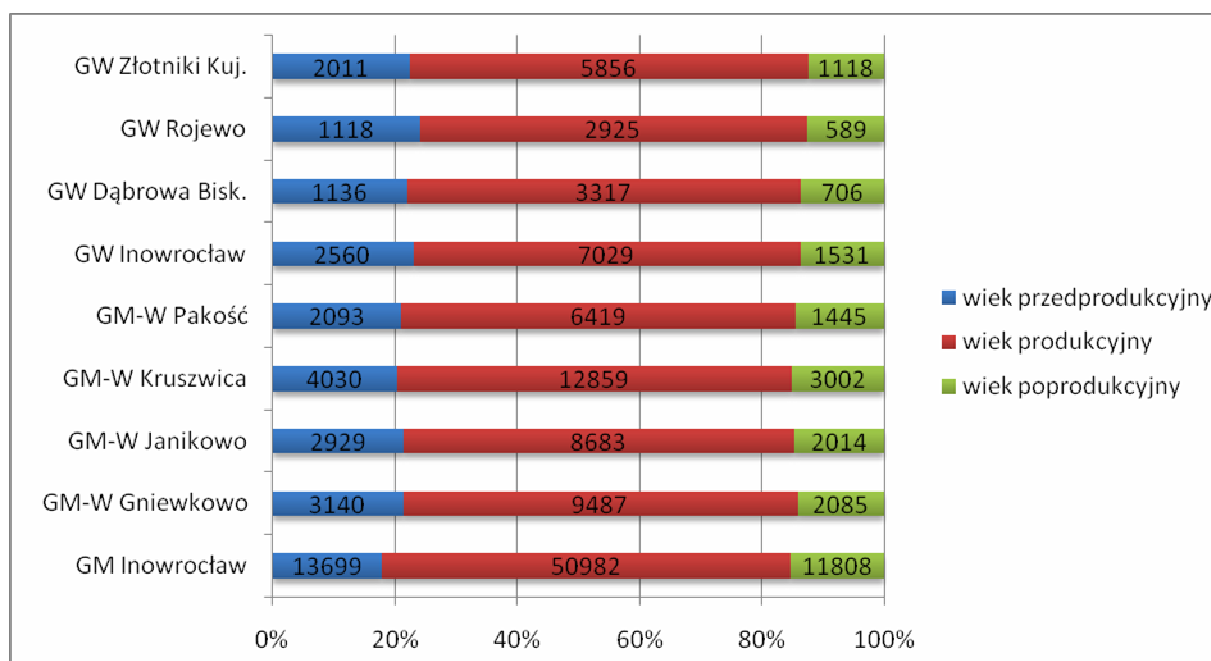
Analiza zasobów ludzkich w kontekście tworzenia niniejszego dokumentu wymaga zastanowienia się nad wiekiem ludności z powiatu inowrocławskiego. W niniejszym dokumencie wykazano, iż w powiecie inowrocławskim zamieszkuje 164571 osób. Spośród tych osób 32716 (20%) jest w wieku przedprodukcyjnym, 107557 (65%) w wieku produkcyjnym i 24298 (15%) w wieku poprodukcyjnym (patrz wykres nr 7). Wykres nr 8 przedstawia ludność z powiatu inowrocławskiego w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny z podziałem na poszczególne gminy. Analiza ww. wykresu pozwala wyciągnąć wnioski, iż wszystkie gminy w powiecie inowrocławskim cechuje podobna struktura. We wszystkich gminach osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowią około 20% grupy, osoby w wieku produkcyjnym – około 60% - 65%, a osoby w wieku poprodukcyjnym około 15%.

Wykres nr 7. Ludność powiatu inowrocławskiego z podziałem na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny.

Źródło: Województwo kujawsko-pomorskie 2008 r. Podregiony, powiaty, gminy.

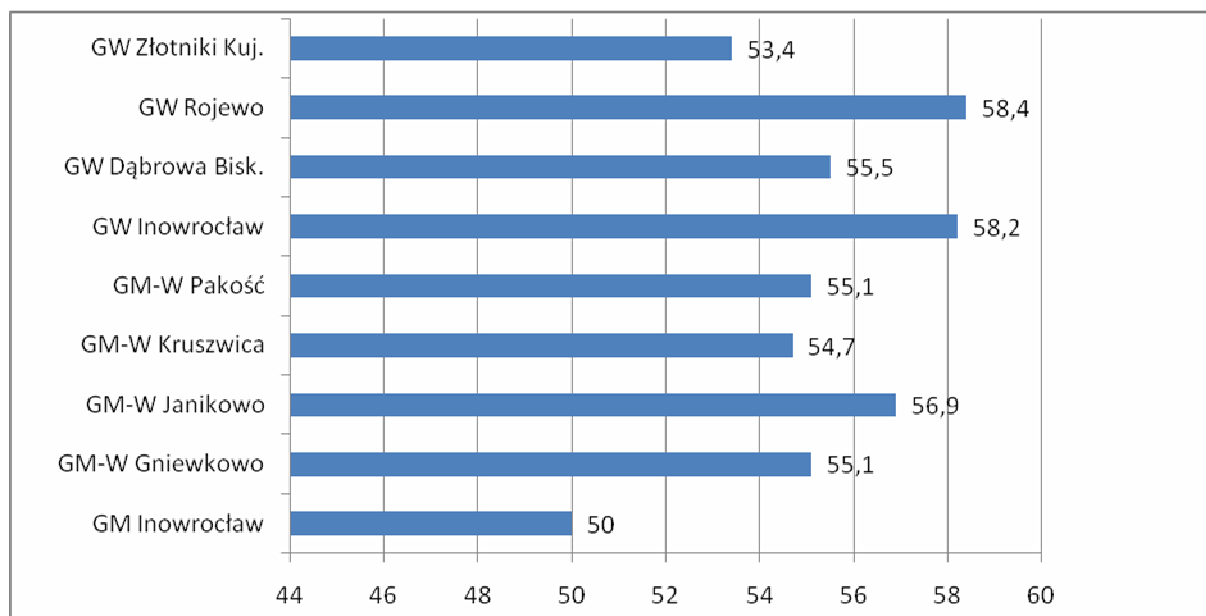
Wykres nr 8. Ludność poszczególnych gmin powiatu inowrocławskiego z podziałem na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny.

Źródło: Województwo kujawsko-pomorskie 2008 r. Podregiony, powiaty, gminy.

Średnia ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w województwie kujawsko-pomorskim wynosi 54,9, natomiast dla powiatu inowrocławskiego 53. Na wykresie nr 9 przedstawiono analizę tego wskaźnika w ujęciu poszczególnych gmin powiatu inowrocławskiego. Wykazała ona, iż najwyższy wskaźnik – przekraczający 58 – posiadają dwie gminy wiejskie – Rojewo i Inowrocław. Najniższym wskaźnikiem cechuje się gmina miejska Inowrocław.

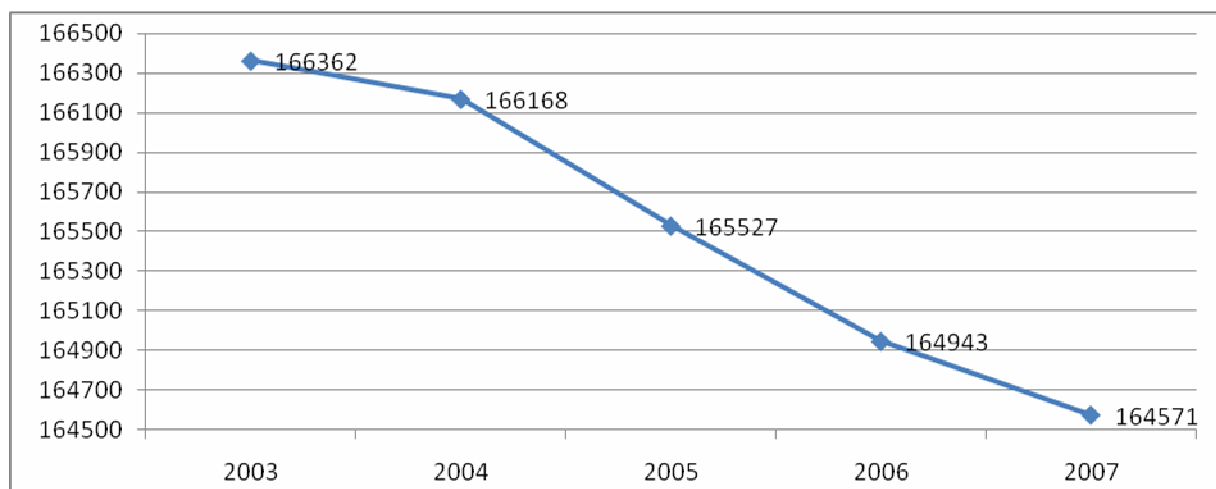
Wykres nr 9. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w poszczególnych gminach powiatu inowrocławskiego.

Źródło: Województwo kujawsko-pomorskie 2008 r. Podregiony, powiaty, gminy.

Kolejnym istotnym aspektem wymagającym uwagi ze względu na problematykę niniejszej publikacji jest spadek ludności w powiecie inowrocławskim, który został przedstawiony na wykresie nr 10. Wykres przedstawia wyraźny stały spadek liczby ludności w powiecie inowrocławskim w latach 2003-2007. Zjawisko to niewątpliwie związane jest z ujemnym przyrostem naturalnym w powiecie inowrocławskim od 2004 r., migracją wewnętrzną, migracją zagraniczną (zwłaszcza po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej w maju 2004 r. – wyraźnie widoczne na wykresie) oraz wysoką stopą rejestrowanego bezrobocia w powiecie inowrocławskim w latach 2003-2007 (wahającą się od 31% do 25%).

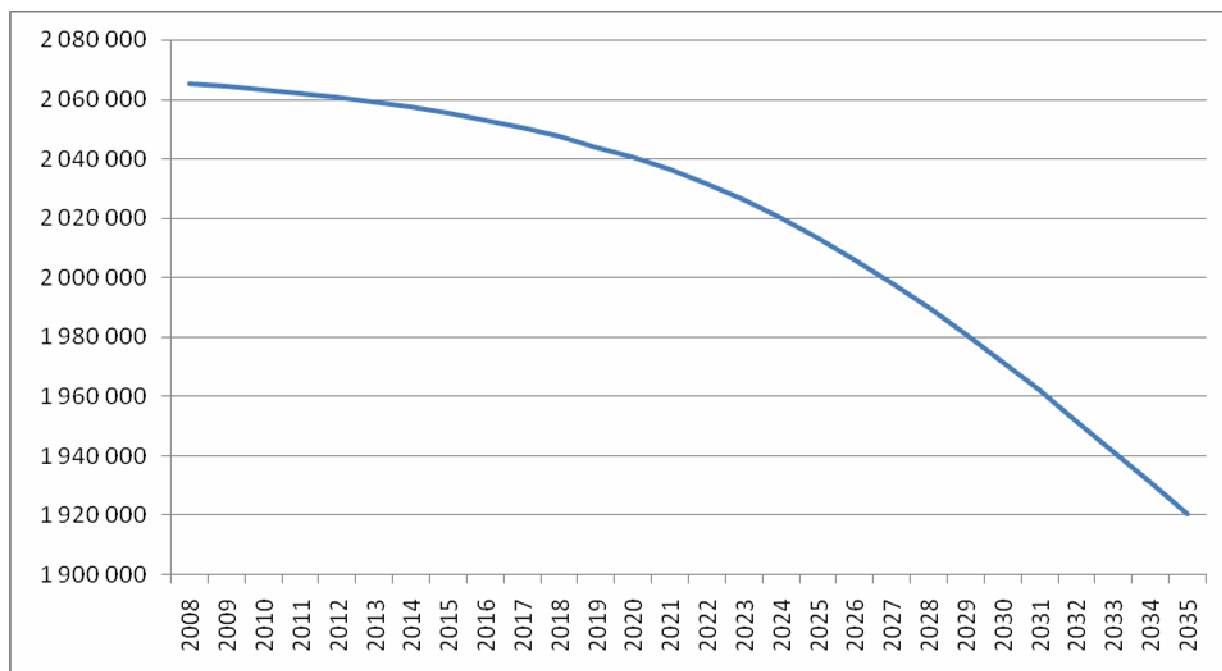
Wykres nr 10. Liczba ludności powiatu inowrocławskiego w latach 2003 – 2007.

Źródło: Województwo kujawsko-pomorskie. Podregiony, powiaty, gminy. Roczniki od 2004 do 2008.

Niestety dokonana przez GUS w Warszawie prognoza liczby ludności na lata 2008 – 2035 przedstawiona na wykresie nr 11 zakłada systematyczne zmniejszanie się liczby mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego. Przewiduje ona ponad 140 tysięczny spadek liczby mieszkańców województwa.

Wykres nr 11. Prognoza liczby ludności dla województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2008 - 2035.

Źródło: Prognoza ludności na lata 2008 – 2035.

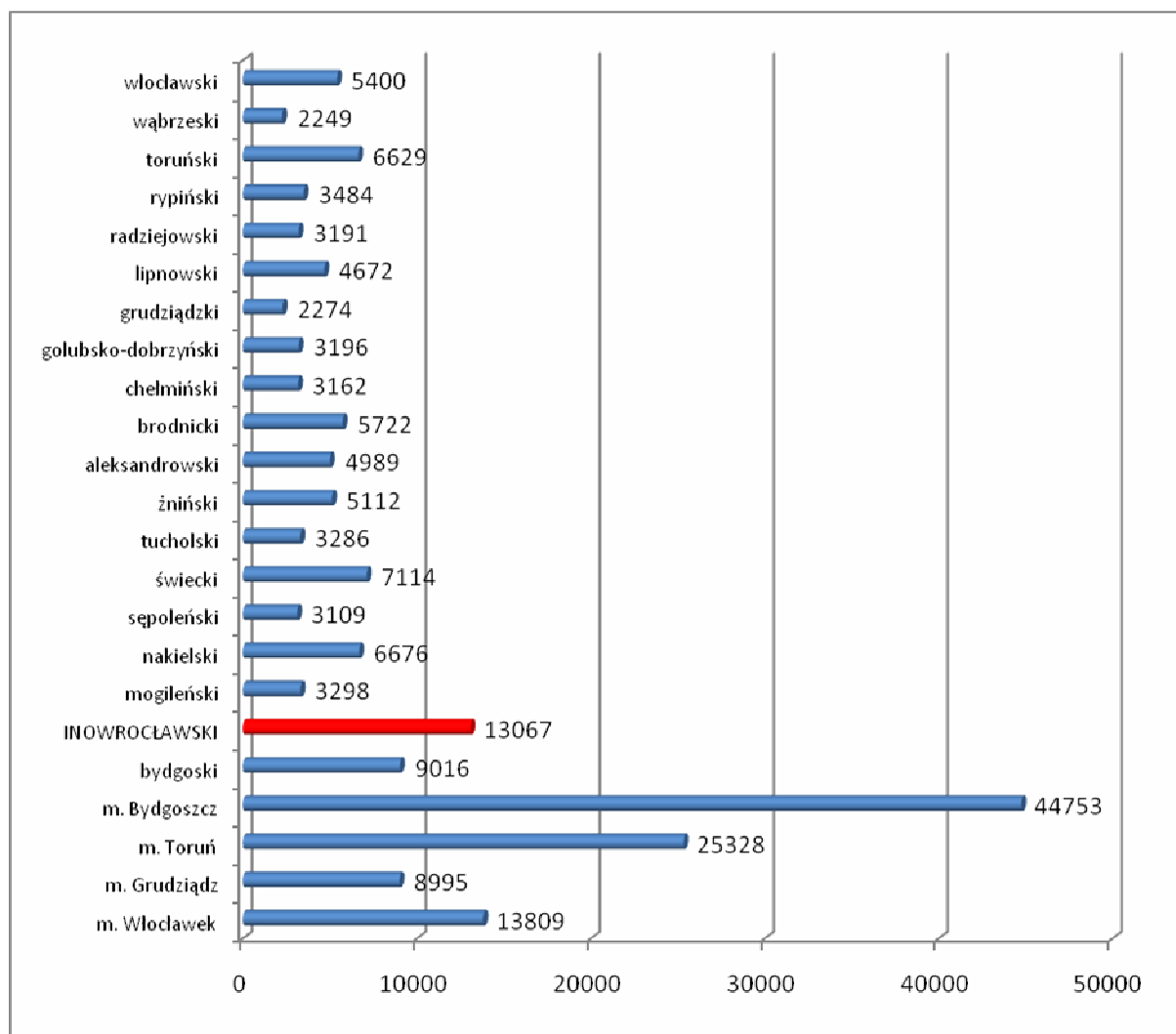
Rozdział II – Rynek pracy w powiecie inowrocławskim

2.1 Analiza podmiotów gospodarczych

Powiat inowrocławski jest regionem o średnio rozwiniętej gospodarce. Jest on czwarty w województwie kujawsko-pomorskim pod względem liczby podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON w 2007 r. Większą liczbą ww. podmiotów cechują się tylko miasto Bydgoszcz (44753), miasto Toruń (25328) i miasto Włocławek (13809). Oprócz wspomnianych miast tylko powiat inowrocławski przewyższa ilość 10000 podmiotów, co zostało zobrazowane na wykresie nr 12. Powiatem o najniższej ilości podmiotów, jest powiat wąbrzeski z liczbą 2249.

Wykres nr 12. Liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON w 2007 r. – stan na 31 grudnia 2007 r. (bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa w rolnictwie).

Źródło: Województwo kujawsko-pomorskie 2008 r. Podregiony, powiaty, gminy.

Na terenie powiatu w rejestrze REGON na dzień 31.12.2007 było zarejestrowanych 13067 podmiotów gospodarczych. Dominują wśród nich podmioty sektora prywatnego, co m.in. szczegółowo obrazuje poniższa tabela nr 1.

Tabela nr 1. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON w 2007 r. Stan na 31.12.2007 (bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa w rolnictwie).

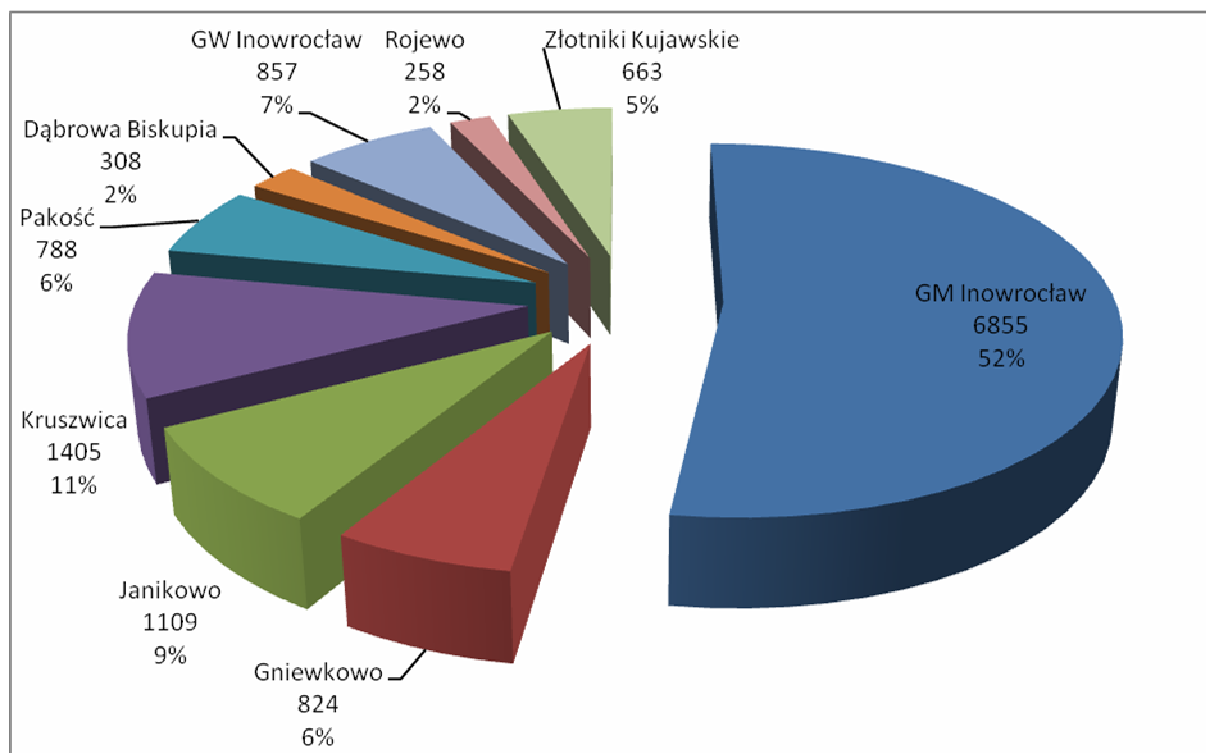
Wyszczególnienie	Ogółem	Sektor publiczny	Sektor prywatny	Spółki handlowe	Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	Spółki cywilne	Spółdzielnie	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
Powiat inowrocławski	13067	493	12574	522	85	797	65	255	10534
Gmina miejska: Inowrocław	6855	258	6597	307	38	476	19	109	5499
Gminy miejsko-wiejskie:									
Gniewkowo	824	28	796	40	13	54	6	26	649
w tym miasto	503	22	481	24	8	43	4	13	389
Janikowo	1109	65	1044	37	7	48	5	16	896
w tym miasto	821	61	760	32	6	42	3	12	637
Kruszwica	1405	58	1347	37	5	61	9	36	1138
w tym miasto	749	41	708	22	5	41	5	22	567
Pakość	788	37	751	35	12	48	7	10	620
w tym miasto	539	29	510	18	6	33	2	9	423
Gminy wiejskie:									
Dąbrowa Biskupia	308	10	298	6	0	20	2	7	251
Inowrocław	857	13	844	40	8	52	8	31	691
Rojewo	258	8	250	6	0	9	4	9	214
Złotniki Kujawskie	663	16	647	14	2	29	5	11	576

Źródło: Województwo kujawsko-pomorskie 2008 r. Podregiony, powiaty, gminy.

Analiza danych zawartych w tabeli nr 1 pozwala wyciągnąć wnioski, iż wśród podmiotów sektora prywatnego (12574) zdecydowanie dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, których według danych z GUS-u na dzień 31.12.2007 było 10534 (co stanowi blisko 84%). Na kolejnym miejscu znalazły się spółki cywilne w liczbie 797. Wśród spółek handlowych (522) najmniejszą liczbę stanowiły spółki z udziałem kapitału zagranicznego, których było 85.

Jeśli chodzi o formy prawne spółek handlowych to zdecydowanie najwięcej jest spółek kapitałowych – 430, a wśród nich przodują spółki z ograniczoną odpowiedzialnością – 411.

Wykres nr 13. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w poszczególnych gminach powiatu inowrocławskiego. Stan na 31.12.2007 r. (bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa w rolnictwie).

Źródło: Województwo kujawsko-pomorskie 2008 r. Podregiony, powiaty, gminy.

Wykres nr 13 – traktujący o liczbie podmiotów gospodarki narodowej w poszczególnych gminach powiatu inowrocławskiego – ukazuje jak znaczący wpływ w tej kwestii pełni gmina miejska Inowrocław. Skoncentrowanych jest w niej bowiem aż 6885 z 12574 podmiotów zarejestrowanych na terenie powiatu, co stanowi 52%. Tylko dwie gminy – Kruszwica i Janikowo – cechują się liczbą podmiotów powyżej 1000. Najmniejszy – 2 % udział – w przedmiotowej kwestii mają gminy Dąbrowa Biskupia i Rojewo.

2.1.1 Gmina miejska Inowrocław

Współczesny, liczący ponad 76 tys. mieszkańców Inowrocław stara się łączyć dwie funkcje: ośrodka uzdrowiskowego z rozbudowaną siecią sanatoriów i ośrodka gospodarczego koncentrującego przemysł chemiczny, poligraficzny oraz rozwijające się handel i usługi. Dzięki dobrze rozwiniętej infrastrukturze technicznej, racjonalnej polityce gospodarowania przestrzenią urbanistyczną, a także dzięki stosowaniu preferencyjnych mechanizmów finansowych, miasto stwarza korzystne warunki rozwoju dla potencjalnych inwestorów.

Inowrocław leży na potężnym wysadzie solnym wyrastającym 10-20 m ponad średnią wysokość (ok. 90 m n.p.m.) Równiny Inowrocławskiej. Miejscowe złoża soli kamiennej stały się podstawą lecznictwa uzdrowskiego. Inicjatorami jego powstania byli: doktor prawa Zygmunt Wilkoński oraz adwokaci Samuel Hoeniger i Oscar Triepcke, którzy w 1875 r. w Sądzie Powiatowym w Inowrocławiu zarejestrowali Towarzystwo Akcyjne „Solanki Inowrocławskie” - dzisiejsze „Solanki” Uzdrowisko Inowrocław Sp. z o.o. Następnie w pierwszej połowie XX wieku nastąpił szybki rozwój obiektów uzdrowskich, powstały kolejne sanatoria branżowe: Energetyk, Modrzew, Metalowiec-70, Kolejowe Sanatorium Uzdrowskie im. dra Józefa Krzywińskiego. Sanatoria inowrocławskie są nowoczesnymi placówkami z szeroką bazą uzdrowską. W ciągu roku leczy się tu i rehabilituje w zakresie kardiologii, reumatologii i schorzeń układu ruchu oraz gastrologii około 25 000 kuracjuszy.

Miasto mimo posiadania Uzdrowiska miało do niedawna jednak charakter przemysłowy. Rozwój przemysłu solnego stał się siłą napędową wzrostu gospodarczego regionu. Zlokalizowane są tu duże zakłady będące przedstawicielami przemysłu wydobywczo-chemicznego jak Soda Polska CIECH S.A., do dużych zakładów przemysłowych należy zaliczyć firmę Inofama S.A. – jednego z większych polskich zakładów produkujących maszyny i urządzenia dla rolnictwa, ochrony środowiska i budownictwa. Istotną rolę w lokalnym przemyśle odgrywa także funkcjonujący od ponad osiemdziesięciu lat producent szkła Huta Szkła Gospodarczego Irena S.A.

Jednym z największych pracodawców w gminie jest Szpital Powiatowy im. dra L. Błażka, który zatrudnia ponad 1000 osób.

Położenie okolic Inowrocławia na dobrych jakościowo glebach przyczyniło się do rozwoju przemysłu przetwórstwa rolno-spożywczego, którego przykładem są Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska „Cuiavia” oraz Cykoria S.A. z Wierzchosławic.

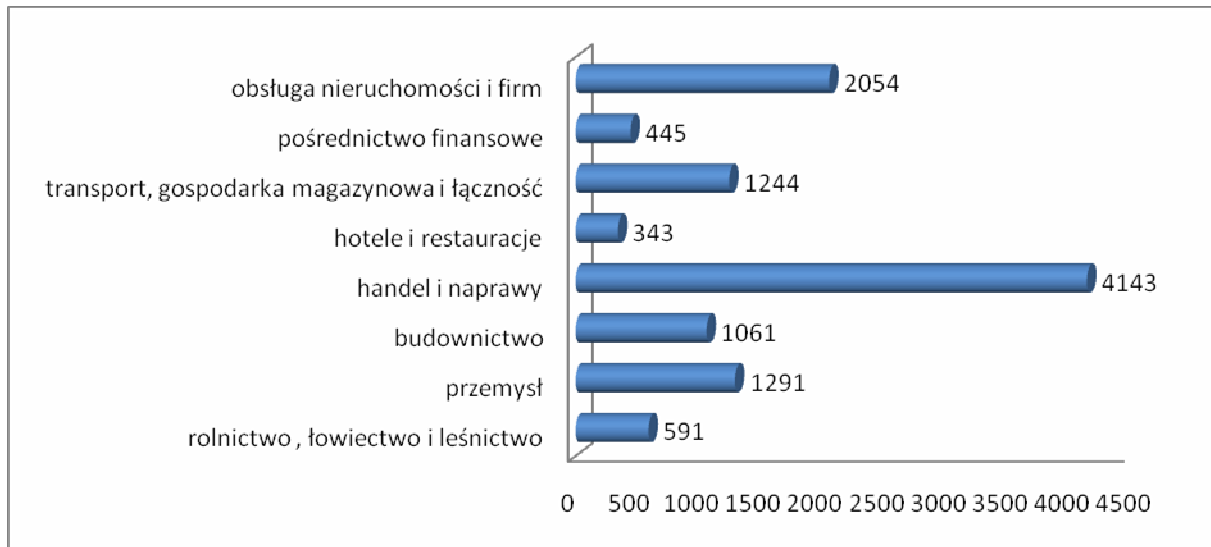
Liczną grupę stanowią przedsiębiorstwa budowlane i branż pokrewnych. Wymienić tu należy Alstal-Budownictwo, Budino Sp. z o.o., GCB Centrostal Inowrocław S.A., P.W. Inremo, Inter Metal Sp. z o.o., Instalbud Sp. z o.o., Lematit sp.j., Magorex sp.j., Simbud - Inowrocław, P.P.H.U. Opak-Met, Trion S.A., Tras-Intur S.A.

W Inowrocławiu działa też wiele firm związanych z branżą poligraficzną, m.in.: Zakład Poligraficzno-Wydawniczy Pozkał, Druk-Intro S.A, Drukarnia Ekspres, Drukarnia Legro i Zakład Poligraficzny Polprint Sp. z o.o. Z tego też względu Inowrocław nazywany jest zagłębiem poligraficznym.

Dane dotyczące podmiotów gospodarki narodowej według sekcji w powiecie inowrocławskim oraz jego poszczególnych gminach, które zostały przedstawione

na wykresie nr 14 dowodzą, iż w strukturze podmiotów gospodarczych powiatu nastąpiły istotne zmiany. Znacznie zmniejszył się bowiem udział przemysłu ogółem, a zwiększył się udział usług, budownictwa, rolnictwa, łowiectwa i leśnictwa.

Wykres nr 14. Podmioty gospodarki narodowej w powiecie inowrocławskim zarejestrowane w rejestrze REGON według wybranych sekcji. Stan na 31.12.2007 (bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa w rolnictwie).

Źródło: Województwo kujawsko-pomorskie 2008 r. Podregiony, powiaty, gminy.

2.1.2 Gmina miejsko-wiejska Kruszwica

Gmina Kruszwica stanowi bardzo atrakcyjny obszar turystyczny w skali Polski. Wynika to nie tylko z atrakcyjnych turystycznie walorów kulturowych związanych z kształtowaniem się polskiej państwowości oraz zalet przyrodniczych w postaci m.in. Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia.

Miasto i gmina stanowią przedmiot zainteresowania nie tylko turystyki krajoznawczej i kwalifikowanej, ale także form pobytowych. Należy podkreślić, że jest to także teren stanowiący zaplecze dla realizacji potrzeb turystycznych i rekreacyjnych mieszkańców sąsiednich miast. Istniejące walory turystyczne miasta i gminy nie są jednak w pełni wykorzystane. Obecne zagospodarowanie turystyczne miasta i gminy Kruszwica to: baza noclegowa, baza gastronomiczna, szlaki turystyczne i urządzenia sportowo – rekreacyjne. W czerwcu 2004 r. przeprowadzono badanie rozwoju turystyki. Badanie to objęło grupę wybranych losowo 100 mieszkańców miasta i gminy, z którymi przeprowadzono wywiady, rozmowy i sondaże. Badania na obszarze miasta dotyczyły oceny wobec istniejącego ruchu turystycznego, a na terenach wiejskich głównie w aspekcie włączenia się tej grupy mieszkańców do obsługi ruchu turystycznego, zarówno pod kątem

zatrudnienia w jednostkach obsługi turystyki, jak również pod kątem tworzenia gospodarstw agroturystycznych.

Na podstawie wyników ww. badań można stwierdzić, że mieszkańcy Kruszwicy pozytywnie oceniają dalsze kierunki rozwoju turystyki w mieście i dopatrują się potencjalnych korzyści dla gminy i jej mieszkańców. Stosunkowo niewielkie jest jednak zainteresowanie rozwojem kwater agroturystycznych i pokoi przeznaczonych na wynajem dla obsługi turystów. Gmina Kruszwica ma charakter rolniczy. Jej użytki rolne stanowią 80% jej ogólnej powierzchni. Z charakterem gminy związane są sektory działalności największych przedsiębiorstw na tym terenie, czyli Kom-Rol-u Kobylniki Sp. z o.o., Zakładów Tłuszczowych Kruszwica Sp. z o.o., Zakładów Przetwórstwa Zbożowo-Młynarskiego Sp. z o.o., Cukrowni Kruszwica S.A.

2.1.3 Gmina miejsko-wiejska Janikowo

Gmina Janikowo jest zamieszkiwana przez prawie 14-tysięczną ludność, utrzymującą się z pracy w przemyśle, rolnictwie, handlu i drobnym rzemiośle. Janikowo słynie z tego, iż jest miastem przyjaznym osobom niepełnosprawnym. Jako pierwsze w Polsce uzyskało tytuł miasta bez barier. Ponadto w mieście sprawnie funkcjonuje od lat 90. ubiegłego wieku Stowarzyszenie Przyjaciół Specjalnej Troski „Dar Serca”.

Ze względu na swe korzystne położenie (na granicy Pałuk i Kujaw) oraz znaczną liczbę jezior gmina cechuje się wysokimi walorami rekreacyjno-wypoczynkowymi i rozbudowaną bazą turystyczną, które według autorów Strategii Rozwoju Gminy Janikowo nie są do końca wykorzystywane. Powołując się na przeprowadzone badania sondażowe wykazują oni, że aż 90% mieszkańców gminy uważa, że powinna ona rozwijać funkcję wypoczynkowo-rekreacyjną.

Aktywizacja bezrobotnych z gminy Janikowo przejawia się zatrudnianiem z wykorzystaniem instrumentów rynku pracy i opiera się głównie na pracach związanych z dbałością o estetykę miasta.

Największymi zakładami pracy usytuowanymi na terenie gminy Janikowo są: Janikowskie Zakłady Sodowe Janikosoda S.A., Krajowa Spółka Cukrowa S.A. w Toruniu – Oddział Cukrownia Janikowo, Janipol Meble Sp. z o.o., P.P.U. Elektrorem Sp. z o.o., P.P.H. Montostal Sp. z o.o., Rembis Sp. z o.o., Hoffmann – Transport Materiałów Sypkich, Inochłod-Serwis Sp. z o.o.

2.1.4 Gmina miejsko-wiejska Gniewkowo

Pomimo, iż w gminie Gniewkowo dominuje gospodarka rolna (użytki rolne 63%) i leśna (użytki leśne 25% - największe w całym powiecie), charakteryzuje ją także rozwijająca się działalność gospodarcza w sektorze produkcji, usług i przetwórstwa rolno-spożywczego.

Zakłady, takie jak: Cerama, Woskochemia, Bydgoska Fabryka Mebli czy Zakłady Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego dały początek nowym prężnym podmiotom działającym w gminie i dającym mieszkańcom miejsca pracy.

Jednymi z największych zakładów na terenie gminy są: Bonduelle Polska Sp. z o.o. Zakład Gniewkowo (przetwórstwo owocowo – warzywne), Cykoria S.A. Wierzchosławice (koncentraty spożywcze, przyprawy, susze), KCB Interlight Sp. z o.o. (produkcja świec), Tapicernia Gniewkowo Sp. z o.o (produkcja mebli tapicerowanych), Przedsiębiorstwo Handlowo-Techniczne CERHAT Sp. z o.o., P.P.U. H. EURO-GRANIT, INTERFLANSCH Sp. z o.o., W.P.P.H. PAMA, Stelaże Tapicerskie - Maciejczyk sp.j., P.W. Jacze.

Dokonując porównania danych dotyczących liczby podmiotów gospodarczych w innych gminach powiatu inowrocławskiego należy zauważyć, że wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy w odniesieniu do 1000 mieszkańców jest jednym z najniższych w powiecie i wynika z rolniczego charakteru gminy.

2.1.5 Gmina miejsko-wiejska Pakość

Mimo korzystnego usytuowania gmina Pakość nie posiada wielkiego przemysłu. Rozwój gospodarczy, który objawia się zwiększeniem ilości zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. W gminie dominuje działalność handlowo–transportowa i produkcyjna. Podstawowe branże, które stanowią znaczny udział w rozwoju gospodarczym regionu to szwalnie, produkcja styropianu, transport krajowy i zagraniczny, firmy budowlane. Większe firmy działające na terenie gminy to: Przedsiębiorstwo Produkcyjno–Handlowe BELPOLTEX Sp. z o.o., Fabryka Maszyn i Urządzeń do Przemysłu i Górnictwa Odlewnia Żeliwa NOTEĆ Bernard Urbaniak, Grand Protekt Sp. z o.o., POLOMARKET Sp. z o.o., Zakład Produkcji Materiałów Budowlanych PROMAX Sp. z o.o., Hurtownia Farmaceutyczna PROSOPER S.A., PBMiPB „KAMAL” Sp. z o. o., Zakład Stolarki PCV ALUMINIUM, ATIS S.C.

2.1.6 Gmina wiejska Dąbrowa Biskupia

Gmina Dąbrowa Biskupia – usytuowana we wschodniej części powiatu inowrocławskiego – jest typowo rolniczym obszarem z glebami średniej i słabej jakości. Położenie gminy Dąbrowa Biskupia pośrodku trójkąta Inowrocław – Toruń – Włocławek oraz w sąsiedztwie znaczących ośrodków gospodarczych Gniewkowo, Kruszwica, Inowrocław sprawia, że teren ten może być atrakcyjnym terenem inwestycyjnym. Ponadto istotnym czynnikiem umożliwiającym sprawną realizację przedsięwzięć gospodarczych jest odpowiedni stan lokalnej infrastruktury oraz zaplecze organizacyjne i formalno-prawne.

Do większych zakładów zlokalizowanych na tym terenie należą Zakłady Mięsne „VIANDO” w Radojewicach, Agromet Kujawy w Dąbrowie Biskupiej, Przedsiębiorstwo Budowlane DĄB BUD Sp. z o.o. oraz Mieszalnia Pasz „SOBROL” w Ośniszczewie.

2.1.7 Gmina wiejska Złotniki Kujawskie

Gmina Złotniki Kujawskie jest gminą w powiecie inowrocławskim posiadającą największy udział użytków rolnych równy 85% ogólnej powierzchni. Gmina ta posiada trzy jeziora polodowcowe – Tuczno, Leszcze, Płąsno, które stwarzają odpowiednie warunki do utworzenia bazy turystycznej. Taka inwestycja przyczyniłaby się do wzrostu zainteresowania ze strony turystów, a co za tym idzie mogłaby przyciągnąć innych potencjalnych inwestorów. Dzięki korzystnej lokalizacji gmina Złotniki Kujawskie posiada duże możliwości rozwoju rolnictwa ekologicznego z gospodarką agroturystyczną oraz rzemiosła i przemysłu rolno-spożywczego.

Znaczące przedsiębiorstwa działające na terenie gminy Złotniki Kujawskie to: Wytwórnia części motocyklowych z aluminium „ALMOT”, Zakład Ogólnobudowlany „GOTBUD”, Gromatex Sp. z o.o.

2.1.8 Gmina wiejska Inowrocław

Gmina wiejska Inowrocław jest regionem o charakterze rolniczym (85% użytków rolnych) z bardzo urodzajnymi glebami II i III klasy bonitacyjnej. W gminie prowadzona jest także produkcja zwierzęca, głównie trzody chlewnej. Ponadto istnieją także ферmy drobiu, produkujące jaja wylęgowe i tucze.

Na terenie gminy ulokowana jest kopalnia otworowa w miejscowości Góra, gdzie wydobywa się solankę w nowoczesny i zautomatyzowany sposób. W 2002 r. powstał tam Podziemny Magazyn Ropy i Paliw, w którym w najbardziej bezpieczny i proekologiczny sposób magazynowane są paliwa.

Sprzyjające warunki inwestycyjne w gminie Inowrocław przyczyniły się w ostatnich latach do wzrostu liczby podmiotów gospodarczych, zwłaszcza w miejscowościach takich jak Tupadły, Latkowo, Jacewo, Sikorowo, Krusza Duchowna, Marcinkowo, Sławęcinek i Kłopot.

Największymi zakładami posiadającymi siedziby na terenie gminy są: Barbara Luijckx Sp. z o.o., Cronileg Pl Sp. z o.o., Alstal Budownictwo, Tom-Lech sp.j., Tańscy Iwona i Andrzej sp.j. Ubojnia Drobiu, Firma Ferrum, Włozamot Panel – Producent Płyt Warstwowych z rdzeniem styropianowym – Hurtownia Stali.

2.1.9 Gmina wiejska Rojewo

Gmina Rojewo jest najmniejszą gminą powiatu inowrocławskiego pod względem liczby ludności i przedostatnią gminą pod względem powierzchni terenu. Na rozwój gminy duży wpływ mają dobrej jakości gleby w południowej części, które kształtują silną pozycję rolnictwa na tym terenie, a także korzystne położenie w sąsiedztwie ośrodków miejskich Inowrocławia, Torunia i Bydgoszczy.

Pomimo, iż w gminie Rojewo dominującą funkcję spełnia gospodarka rolna (76% użytki rolne), występują także zakłady produkcyjne i usługowe. Podmioty gospodarcze skupione są głównie w branży przemysłu lekkiego oraz przetwórstwa rolno-spożywczego. Do największych podmiotów gospodarczych na terenie gminy należą: DEGER Sp. z o. o w Jezuickiej Strudze – producent ceramiki sanitarnej i akcesoriów łazienkowych, STRUGA S.A. w Jezuickiej Strudze - zakład utylizacji niejadalnych produktów zwierzęcych, ZŁOTECKI w Żelechlinie - producent tłoków do silników spalinowych, części zamiennych do motocykli, samochodów, ciągników i maszyn rolniczych, Fabryka Farb KUJAWIAK w Mierogoniewicach – producent farb emulsyjnych i sprzedaż materiałów wykończeniowych dla budownictwa, P.H.U. HBS w Rojewie - produkcja okien plastikowych, Gorzelnia w miejscowości Liszkowo, Lawabo Mebel – producent mebli łazienkowych.

2.2 Analiza ofert pracy

Dokonując analizy ilości, wielkości i oddziaływania podmiotów gospodarczych w powiecie inowrocławskim na lokalny rynek pracy, jako instytucji generujących miejsca pracy, celowe wydaje się być określenie liczby ofert pracy zgłaszanych do PUP w Inowrocławiu.

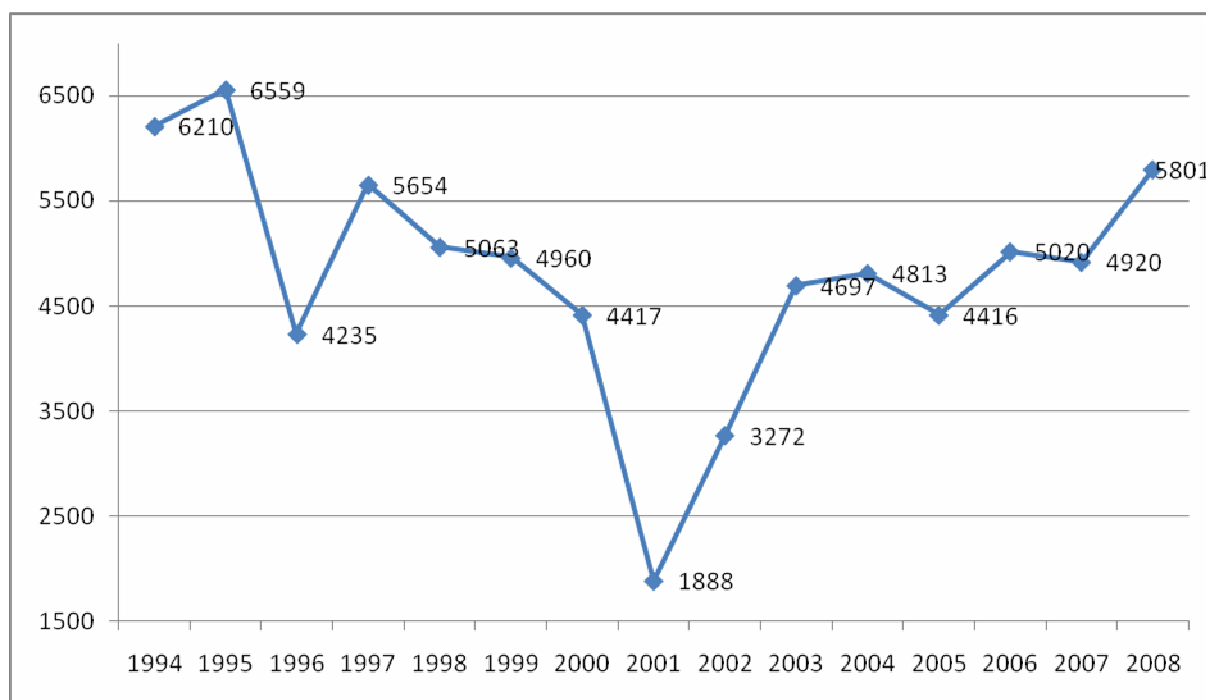
Na wykresie nr 15 przedstawiono dane dotyczące liczby zgłaszanych ofert pracy w latach 1994 – 2008, z których wynika, iż ich najwyższa liczba miała miejsce w 1995 r. (6559), a rażąco najniższa w roku 2001 (1888). Krzywa na wykresie ilustruje ciągły spadek ofert pracy w okresie 5 lat (1997 – 2001). Sytuacja uległa zmianie dopiero w 2002 roku, kiedy to liczba ofert zaczęła dynamicznie rosnąć.

Lata 2003 – 2007 charakteryzowała w miarę stabilna sytuacja cechująca się roczną liczbą ofert w granicach około 5000. Przełomowym okazał się natomiast rok 2008, w którym to nastąpił wzrost liczby ofert o blisko 900.

Tak duży popyt na pracowników w 2008 r. może świadczyć o rozwoju lokalnej gospodarki, ale również o odpływie kadr do większych miast lub za granice kraju czy też niedostosowaniu ich kwalifikacji do potrzeb rynku pracy.

Ponadto uwzględnienie – w kontekście liczby składanych ofert pracy – faktu, iż powiat inowrocławski cechuje jedna z najwyższych stóp bezrobocia w województwie (duża podaż potencjalnych pracowników) prowadzi do wniosku, że lokalny rynek pracy charakteryzuje bezrobocie strukturalne.

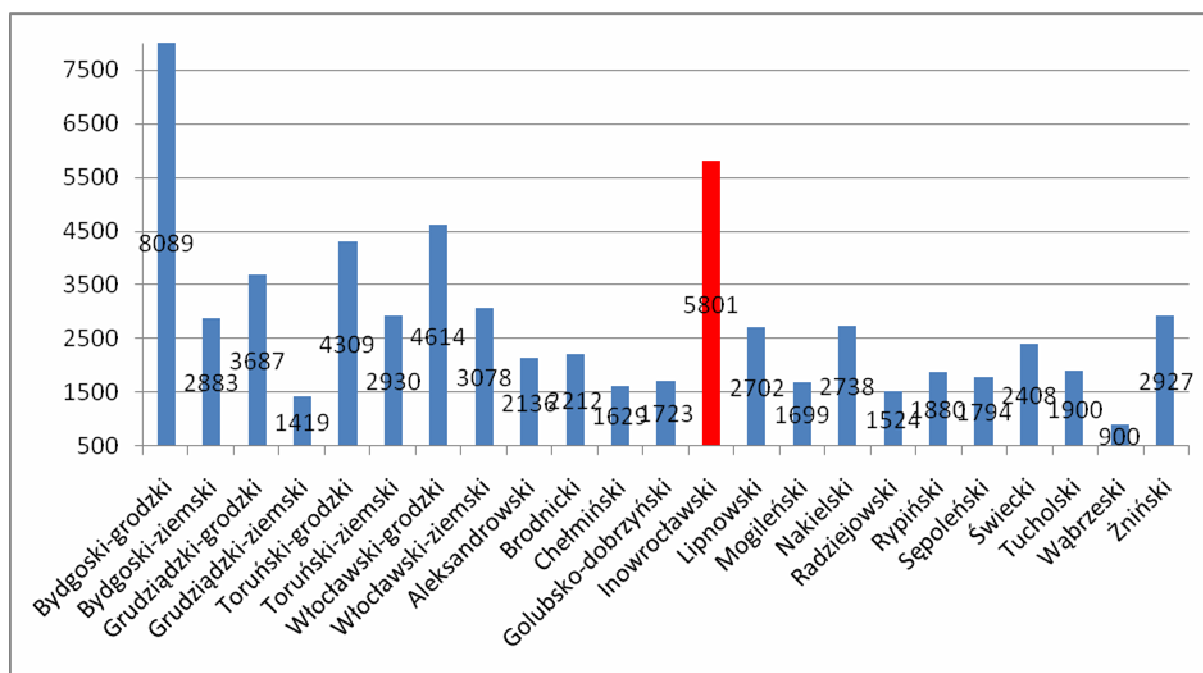
Wykres nr 15. Ilość zgłaszanych ofert pracy do PUP w Inowrocławiu w latach 2003 – 2008.

Źródło: dane własne PUP

Również analiza danych WUP w Toruniu, dotycząca liczby zgłaszanych ofert pracy w województwie kujawsko-pomorskim w 2008 r. – przedstawiona na wykresie nr 15 – świadczy o tym, iż powiat inowrocławski charakteryzuje się dużą liczbą zgłaszanych ofert pracy i potwierdza ww. wnioski.

Wykres nr 16. Ilość zgłaszanych ofert pracy do PUP w 2008 r. w województwie kujawsko-pomorskim.

Źródło: opracowanie własne na podstawie statystyk WUP w Toruniu

Należy w tym miejscu podkreślić, iż pracownicy Referatu Pośrednictwa Pracy PUP w Inowrocławiu w tak dużej liczbie zgłaszanych ofert pracy upatrują jeszcze inny powód zlecenia im wyszukiwania odpowiedniego pracownika, a mianowicie budowane na wieloletniej współpracy zaufanie.

Kierunki działania PUP w Inowrocławiu w zakresie promocji przedsiębiorczości zostały zawarte w *Programie* w Priorytecie II – Promocja i rozwój przedsiębiorczości, który będzie realizowany przez następujące Działania: Działanie 2.1 Wsparcie dla przedsiębiorczych, Działanie 2.2 Wsparcie dla przedsiębiorców, Działanie 2.3 Promocja przedsiębiorczości, Działanie 2.4 Promocja powiatu inowrocławskiego jako sprzyjającego przedsiębiorcom, Działanie 2.5 Promocja przedsiębiorców z powiatu inowrocławskiego i ich produktów.

Rozdział III Edukacja i kształcenie w powiecie inowrocławskim

Konsekwencją zapoczątkowanych w latach 90. przemian na rynku pracy, związanych między innymi z masowym bezrobociem, a także rosnącymi wymaganiami pracodawców co do poziomu kwalifikacji pracowników, stało się postrzeganie wykształcenia wyższego jako czynnika zwiększającego szansę na rynku pracy. Obecnie wykształcenie traktuje się jako inwestycję na przyszłość, zapewniającą lepsze zarobki i szanse zawodowe. Ważnym efektem rosnących aspiracji edukacyjnych jest upadek szkolnictwa zawodowego.

Ograniczenie szkolnictwa zawodowego miało w latach 90. w dużym stopniu niestety charakter żywiołowy. Upadek wielu zakładów pracy, które z jednej strony utrzymywały lub wspierały szkoły zawodowe, z drugiej stanowiły miejsce pracy dla absolwentów, oznaczał zarazem zamykanie wielu szkół, a także spadek zainteresowania tym typem kształcenia wśród uczniów.

W Polsce ludzie są kształceni często nieodpowiednio w stosunku do nowych wymagań struktury kwalifikacji, umiejętności i wiedzy. Polityka Unii Europejskiej zmierza do likwidacji barier w ramach europejskiego rynku pracy między innymi poprzez wdrażanie instrumentów wzmacniających mobilność siły roboczej oraz znoszenie barier administracyjnych i prawnych w podnoszeniu kwalifikacji. Zgodnie z polityką krajów Unii Europejskiej aktywność edukacyjna powinna służyć odnawianiu, poszerzaniu i pogłębianiu kwalifikacji i trwać całe życie (koncepcja LLL – lifelong learning). Taka polityka związana jest ze stałym i dynamicznym postępem naukowo-technicznym, krótkim czasem wdrażania nowych technologii i koniecznością nadążania za nimi.

W odniesieniu do młodych osób szczególnie ważne jest zapewnienie im elastycznego, szerokoprofilowego nauczania, tak aby cechowała ich zdolność do wykonywania różnorodnych typów zadań związanych ze świadczoną pracą. Dostosowanie profili kształcenia szkół do warunków rynkowych to jeden z ważniejszych problemów rzutujących na kształtowanie się równowagi na rynku pracy. Ponadto zapewnienie pozycji konkurencyjnej na rynku pracy, które zależy od indywidualnych skłonności do podnoszenia poziomu wykształcenia oraz zwiększania kwalifikacji i umiejętności zawodowych bezrobotnych, a także ich mobilności zawodowej, czyli zdolności przystosowania się do zmiennego zapotrzebowania, jakie zgłaszają pracodawcy.

Działania podejmowane w ramach polityki edukacyjnej powinny wynikać z przewidywanych zmian zapotrzebowania na kadry w przyszłości. Zgodnie z ustawą o

systemie oświaty MEN koordynuje i realizuje politykę oświatową państwa, współdziałając w tym zakresie z wojewodami oraz innymi jednostkami organizacyjnymi. Planowaniem naboru i prognozami na poszczególne lata zajmują się kuratoria oświaty w porozumieniu z samorządami terytorialnymi i urzędami pracy.

Powiatowy Urząd Pracy w Inowrocławiu uczestniczy w działaniach oświatowych mających na celu planowanie kierunków kształcenia oraz prowadzi zajęcia profilaktyczne z zakresu zachowań i zmian na rynku pracy.

3.1 Edukacja ponadgimnazjalna

Nabór do szkół ponadgimnazjalnych stanowi niezwykle istotny element kształtowania polityki oświatowej na terenie powiatu. Decyduje on o sieci szkół, profilach kształcenia, wewnętrznej organizacji placówek oraz polityce kadrowej. Analiza przeprowadzonej rekrutacji pozwala też określić trendy edukacyjne (wybór profili kształcenia, zapotrzebowanie na określony typ szkoły itp.) na lata następne.¹

W tabeli nr 2 zamieszczony został wykaz szkół ponadgimnazjalnych powiatu inowrocławskiego z wyszczególnieniem liczby oddziałów oraz uczniów, którzy rozpoczęli naukę w klasach pierwszych od 1 września 2008 r.

Tabela nr 2. Wykaz szkół ponadgimnazjalnych powiatu inowrocławskiego z wyszczególnieniem liczby oddziałów oraz uczniów, którzy rozpoczęli naukę w klasach pierwszych od 1 września 2008 r.

SZKOŁA	LICZBA ODDZIAŁÓW	LICZBA UCZNIÓW
LICEA OGÓLNOKSZTAŁCĄCE		
I Liceum Ogólnokształcące im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu	5	184
II Liceum Ogólnokształcące im. Marii Konopnickiej w Inowrocławiu	5	168
III Liceum Ogólnokształcące im. Królowej Jadwigi w Inowrocławiu	5	170

¹ Uzasadnienie do uchwały nr XXIII/224/2008 Rady Powiatu Inowrocławskiego z 30 października 2008r. w sprawie przyjęcia informacji Zarządu Powiatu Inowrocławskiego dotyczącej analizy dokonanego naboru do szkół ponadgimnazjalnych, dla których organem prowadzącym jest Powiat Inowrocławski.

Liceum Ogólnokształcące im. Juliusza Słowackiego w Kruszwicy	2	77
Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 im. Jana Pawła II w Inowrocławiu	4	114
RAZEM	21	713
TECHNIKA		
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 im. Jana Pawła II w Inowrocławiu	4	127
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 im. Genowefy Jaworskiej w Inowrocławiu	5	179
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 3 im. Franciszka Zubrzyckiego w Inowrocławiu	4	125
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 4 w Inowrocławiu	4	141
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 5 im. gen. Władysława Sikorskiego w Inowrocławiu	3	108
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Kobylnikach	2	52
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Im. Kazimierza Wielkiego w Kruszwicy	3	99
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Im. Jana Pawła II w Kościelcu	4	133
RAZEM	29	964
ZASADNICZE SZKOŁY ZAWODOWE		
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 im. Genowefy Jaworskiej w Inowrocławiu - ZSZ	4	163
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 3 im. Franciszka Zubrzyckiego w Inowrocławiu – ZSZ	3	106
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 4 w Inowrocławiu – ZSZ	1	36
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 5 im. gen Władysława Sikorskiego w Inowrocławiu – ZSZ	2	73
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Kazimierza Wielkiego w Kruszwicy – ZSZ	3	92
RAZEM	13	470

SZKOŁY SPECJALNE		
Zespół Szkół im. Marka Kotańskiego w Inowrocławiu:		
- Szkoła Zawodowa Specjalna		29
- Szkoła Przynosząca do Pracy		10
- Gimnazjum	4	19
- Szkoła Podstawowa		2
Zespół Szkół im. Kazimierza Wielkiego w Kruszwicy	1	9
RAZEM	5	69
SZKOŁY DLA DOROSŁYCH		
Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Stefana Żeromskiego w Inowrocławiu:		
- Gimnazjum	1	40
- Liceum Ogólnokształcące	5	210
- Liceum Uzupełniające	3	120
- Technikum Uzupełniające	3	70
- Szkoła Policealna	5	261
RAZEM	17	701
OGÓŁEM:	85	2917

Źródło: Uzasadnienie do uchwały nr XXIII/224/2008 Rady Powiatu Inowrocławskiego z dnia 30 października 2008 r. W sprawie przyjęcia informacji Zarządu Powiatu Inowrocławskiego dotyczącej analizy dokonanego naboru do szkół ponadgimnazjalnych, dla których organem prowadzącym jest Powiat Inowrocławski.

3.2 Zainteresowanie młodzieży edukacją, modne kierunki a potrzeby rynku pracy

Od 1 września 2008 r. w klasach pierwszych szkół ponadgimnazjalnych naukę w 63 oddziałach rozpoczęło 2147 tegorocznych absolwentów gimnazjów. Z największym zainteresowaniem uczniów spotkały się czteroletnie technika, gdzie naukę rozpoczęło 964 uczniów. W dalszym ciągu dużym powodzeniem cieszą się licea ogólnokształcące, w których naukę wybrało 713 uczniów. Podobnie jak w roku 2007 nie uruchomiono żadnej klasy w liceach profilowanych. Wynikało to z minimalnego zainteresowania absolwentów gimnazjów tego typu szkołami. Zwiększył się natomiast odsetek uczniów chcących kontynuować naukę na poziomie szkół zawodowych. Tego typu szkoły wybrało 470 uczniów, co stanowi 22% ogółu nowoprzyjętych.² Powyższe tendencje ilustruje tabela nr 3.

² Załącznik do uchwały NR XXIII/224/2008 Rady Powiatu Inowrocławskiego z 30 października 2008 r.

Tabela nr 3. Procentowy udział młodzieży rozpoczynającej naukę w szkołach ponadgimnazjalnych w powiecie inowrocławskim w poszczególnych latach.

TYP SZKOŁY	2006/2007	2007/2008	2008/2009
Licea ogólnokształcące	34%	32%	33%
Technika	39%	48%	45%
Licea profilowane	5%	-	-
Zasadnicze szkoły zawodowe	22%	20%	22%

Źródło: Analiza naboru do szkół ponadgimnazjalnych 2008 r.

Na terenie naszego powiatu kształcenie specjalne prowadzone jest głównie w Zespole Szkół im. Marka Kotańskiego w Inowrocławiu. Naukę rozpoczęło tam 60 uczniów, wymagających tego typu opieki. Natomiast do Zasadniczej Szkoły Zawodowej Specjalnej wchodzącej w skład Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych im. Kazimierza Wielkiego w Kruszwicy przyjęto 9 nowych uczniów.

Kształcenie dorosłych prowadzone jest w Centrum Kształcenia Ustawicznego w Inowrocławiu. Naukę rozpoczęło 701 słuchaczy w szkołach różnego typu wchodzących w jego skład. Dla nowoprzyjętych utworzono 16 oddziałów z czego 5 oddziałów funkcjonuje w systemie wieczorowym, a 10 w systemie zaocznym. Utworzono także oddział gimnazjum dla dorosłych.

Z danych statystycznych udostępnionych przez Wydział Edukacji Starostwa Powiatowego w Inowrocławiu wynika, że największym zainteresowaniem wśród pierwszoklasistów szkół ponadgimnazjalnych rozpoczynających naukę w czteroletnim technikum cieszą się takie kierunki kształcenia jak: technik teleinformatyk, technik hotelarz, technik mechanik (obsługa i naprawa pojazdów samochodowych), technik ekonomista oraz technik budownictwa.

W Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 im. Genowefy Jaworskiej w Inowrocławiu 51% uczniów rozpoczynających naukę w Zasadniczej Szkole Zawodowej wybrało kierunek – kucharz małej gastronomii. Ten sam kierunek kształcenia najczęściej wybierali uczniowie ZSZ w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych im. Kazimierza Wielkiego w Kruszwicy.

Mechanik pojazdów samochodowych i elektromechanik pojazdów samochodowych to kierunki wybierane najczęściej przez pierwszoklasistów ZSZ w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 3 im. Franciszka Zubrzyckiego w Inowrocławiu.

Inne kierunki kształcenia wybierane przez absolwentów gimnazjum rozpoczynających naukę w klasach pierwszych Zasadniczych Szkół Zawodowych to: sprzedawca, murarz, malarz-tapeciarz oraz fryzjer.

Dzięki dokonywanym kompleksowym badaniom i analizom, kierunki kształcenia oraz działania podejmowane przez instytucje wspierające rozwój zatrudnienia, będą dostosowywane do potrzeb regionalnych pracodawców. W konsekwencji umożliwi to podjęcie pracy absolwentom szkół, osobom bezrobotnym oraz posiadającym zdezaktualizowane kwalifikacje, co wpłynie bezpośrednio na zmniejszenie problemów przedsiębiorców z pozyskaniem wykwalifikowanych pracowników.

3.3 Kształcenie ustawiczne realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy

Kształcenie ustawiczne, czyli proces ciągłego doskonalenia, podnoszenia kwalifikacji oraz zwiększania aktywności edukacyjnej i zawodowej jest znamieny dla współczesnej cywilizacji. Z uwagi na rozwój nowoczesnych technologii podnoszenie kwalifikacji jest konieczne, bowiem przyczynia się do wzrostu popytu na wysoko wykwalifikowaną siłę roboczą, a jednocześnie spadku popytu na pracę osób o niskich kwalifikacjach. W dobie obecnych przemian, które kształtują nowy typ społeczeństwa opartego na wiedzy i informacji – proces ten pomaga osobom bezrobotnym w adaptacji intelektualnej i zawodowej.

Formami kształcenia ustawicznego proponowanymi przez PUP są między innymi:

1. **Szkolenia zawodowe**, które mają na celu uzyskanie, uzupełnienie lub doskonalenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych.
2. **Staż zawodowe**, dzięki którym młodzi ludzie nabywają praktycznych umiejętności w zawodzie, a przede wszystkim zdobywają pierwsze doświadczenia zawodowe w rzeczywistych warunkach pracy.
3. **Przygotowania zawodowe dorosłych**, które umożliwiają odbycie praktycznego przygotowania do zawodu. Celem skierowania do odbycia przygotowania zawodowego jest również ułatwienie ponownego wejścia na rynek pracy osobom, które utraciły pracę i mają niskie lub nieaktualne kwalifikacje.
4. **Warsztaty z zakresu aktywnego poszukiwania pracy**, które odbywają się w ramach zajęć Klubu Pracy mają na celu przewyższanie barier osobistych, zmianę postawy i myślenia oraz włączenie się nieaktywnych w życie zawodowe. Zajęcia te pomagają osobom bezrobotnym nabyć umiejętności poruszania się po rynku pracy,

umiejętności autoprezentacji i prowadzenia rozmów z pracodawcą, obejmują także naukę pisania CV i listu motywacyjnego.

Rozwój edukacji ustawicznej może być, zatem remedium na bezrobocie, pauperyzację społeczeństwa i wykluczenie społeczne.

3.4 Rozwój współpracy instytucji szkoleniowych i kształcenia ustawicznego z pracodawcami

Aby sprostać wymogom rynku pracy i osób poszukujących zatrudnienia, instytucje odpowiedzialne i realizujące zadania w obszarze edukacji muszą ze sobą współpracować, mieć odpowiednie informacje i podobną wiedzę w zakresie kształcenia ustawicznego. Pozwoli to na wypracowanie wspólnych rozwiązań, szczególnie w obszarze dopasowania oferty szkoleniowej i edukacyjnej do potrzeb rynku pracy. Dlatego też dla sprawnej koordynacji tych działań konieczne jest tworzenie sieci współpracy i przepływu informacji między tymi instytucjami. Niestety dotychczasowe wspólne działania były zadowalające tylko w niewielkim stopniu. Małe zainteresowanie ze strony pracodawców spowodowane było konicznością inwestowania własnych środków finansowych w celu podniesienia lub zdobycia nowych kwalifikacji przez pracowników.

Konieczne jest zatem przeprowadzenie diagnozy rynku pracy w zakresie potrzeb edukacji i szkoleń. Wskazane jest również promowanie idei kształcenia ustawicznego wśród pracodawców oraz zachęcanie ich do wspólnego opracowywania projektów unijnych.

Działania promocyjne PUP skierowane będą na większy udział doradców zawodowych, którzy pomogą pracodawcom w doborze odpowiednich pracowników. Należałoby również zachęcić przedsiębiorców do korzystania ze szkoleń organizowanych przez fundacje, stowarzyszenia i inne organizacje, które współpracują w ramach projektów dofinansowywanych z Unii Europejskiej.

W obecnej sytuacji gospodarczej i zwiększającego się – także wśród absolwentów uczelni – bezrobocia, ważną rolę w systematycznym rozwiązywaniu problemów rynku pracy zaczynają pełnić Biura Karier, które są istotnym ogniwem łączącym studentów, absolwentów uczelni oraz osoby bezrobotne z rynkiem pracy, gdyż swoją działalność ukierunkowują przede wszystkim na potrzeby ludzi młodych w zakresie wspierania i ułatwiania im startu zawodowego. Biura te, w kwestiach zatrudnienia i rynku pracy, z jednej strony wspomagają w poszukiwaniu pracy, a z drugiej strony nawiązują

i rozwijają kontakty z przedsiębiorcami, wypełniając w ten sposób lukę między poszukującymi pracy a pracodawcami.

Przygotowanie i wypracowanie wspólnych rozwiązań pozwoli zrealizować wiele zadań w zakresie rozwoju kapitału ludzkiego. Dlatego PUP będzie starał się zawierać partnerskie porozumienia na rzecz współpracy w obszarze edukacja – szkolenia – praca.

Kierunki działania PUP w Inowrocławiu w zakresie edukacji i kształcenia w powiecie inowrocławskim zostały zawarte w *Programie* w Priorytecie III – Wyższa jakość edukacji zgodnej z potrzebami rynku pracy, który będzie realizowany przez następujące Działania: Działanie 3.1 Współpraca z jednostkami oświatowymi i instytucjami szkoleniowymi, Działanie 3.2 Podnoszenie i zmiana kwalifikacji osób bezrobotnych według potrzeb rynku pracy, Działanie 3.3 Przekwalifikowanie osób, które utraciły zdolności zawodowe w wyniku niepełnosprawności, Działanie 3.4 Promocja kształcenia ustawicznego i idei społeczeństwa opartego na wiedzy oraz Działanie 3.5 Badania – rynek pracy a oferty edukacyjne jednostek oświatowych i instytucji szkoleniowych.

Rozdział IV – Bezrobocie w powiecie inowrocławskim

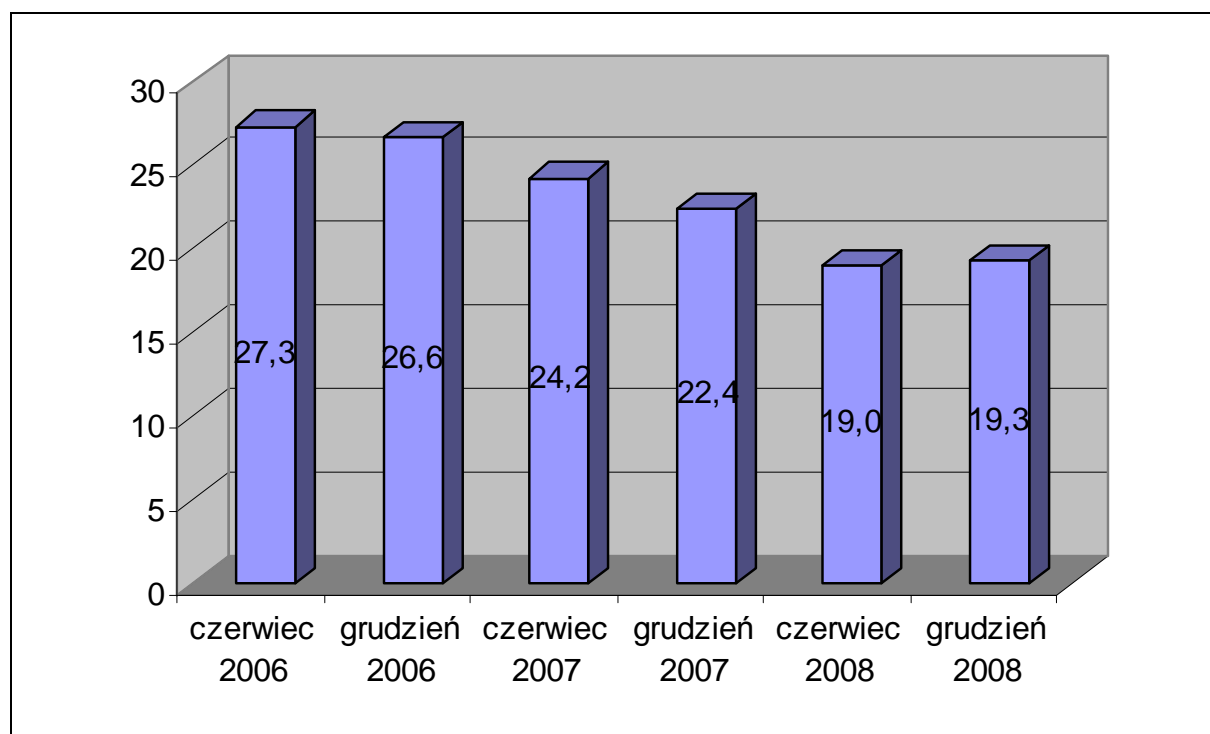
4.1 Charakterystyka grup bezrobotnych

Jednym z najbardziej niepożądanych zjawisk ukazujących swoje rozmiary z początkiem transformacji ustrojowej jest bezrobocie. Skutki społeczne i moralne, jakie się z nim wiążą są trudne do oszacowania.

W zdecydowanej większości przypadków bezrobocie negatywnie wpływa na tych, których dotyczy, osłabia osobowość człowieka, a także poczucie własnej wartości. Człowiek nabywa przekonania, że jest bezużyteczny, mniej wartościowy, niedoceniany. Bezrobocie niszczy pozycję jednostki, prowadzi do izolacji społecznej człowieka.

W latach 2006 – 2008, a szczególnie w I półroczu 2008 r. stopa bezrobocia w powiecie inowrocławskim sukcesywnie malała. Z końcem roku odnotowano niewielki wzrost stopy bezrobocia. Spowodowane to było sezonowością bezrobocia, a także pogorszeniem się sytuacji gospodarczej na świecie, która odbiła się również na sytuacji ekonomicznej przedsiębiorstw krajowych.

Wykres nr 17. Stopa bezrobocia w powiecie inowrocławskim w latach 2006 – 2008.

Źródło: Opracowanie własne PUP w Inowrocławiu na podstawie danych GUS.

Spadek bezrobocia, to nie tylko wynik kondycji gospodarczej kraju, to także olbrzymia migracja zarobkowa rodaków do krajów unijnych. Musimy założyć, że w obecnej sytuacji załamania na rynkach światowych, a co za tym idzie potrzebą szukania oszczędności przez przedsiębiorstwa, liczba powracających i rejestrujących się osób będzie znacznie wzrastać.

W tak trudnej sytuacji gospodarczej w licznych przedsiębiorstwach szukanie oszczędności odbywa się między innymi przez redukcję zatrudnienia. Zmniejszenie się liczby miejsc, w których można lokować osoby bezrobotne, może powodować wydłużenie okresu pozostawania w rejestrach bezrobotnych.

Mimo trudności ekonomicznych przedsiębiorstw zauważalnej szczególnie w końcu 2008 r., liczba bezrobotnych ulegała ciągłemu zmniejszeniu, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 4. Odpływ bezrobotnych na przełomie lat 2004 – 2008.

Wyszczególnienie	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2006	31.12.2007	31.12.2008
Liczba bezrobotnych	20626	20010	18382	14992	12614
Zmiana liczby bezrobotnych	X	-616	-1628	-3390	-2378

Źródło: Opracowanie własne PUP w Inowrocławiu. Dane z załącznika 1 do sprawozdania MPiPS-01.

Największy spadek zarejestrowanych osób bezrobotnych odnotowano w roku 2007 i następnym. Był to bardzo wyraźny spadek w odniesieniu do roku 2006, który wynosił 3390 osób.

Liczba bezrobotnych w latach 2007-2008 uległa zmniejszeniu o 5768 osób, tj. o 27,96% w stosunku do roku 2004.

Spadek liczby bezrobotnych spowodowany był wzrostem inwestycji w gospodarce, nakładem środków pozyskanych z funduszy UE oraz odpływem fachowej siły roboczej do krajów UE, a co za tym idzie zwiększoną potrzebą zatrudniania.

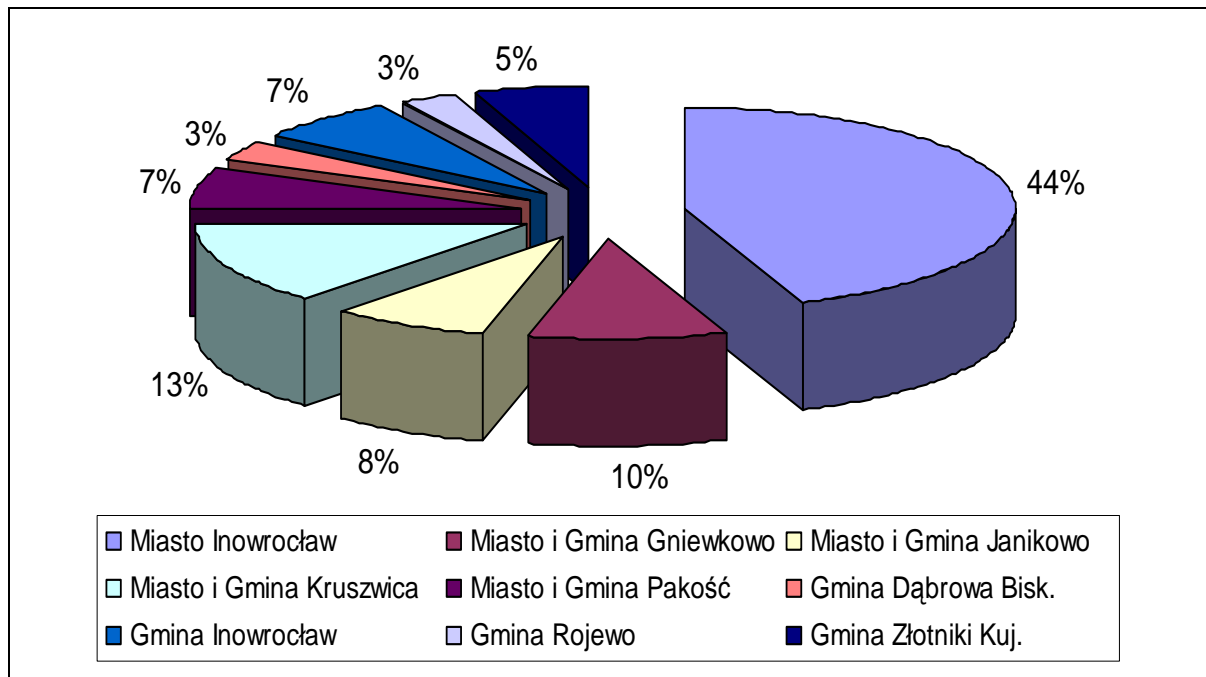
Liczbę bezrobotnych mieszkańców miast i gmin w powiecie inowrocławskim przedstawia tabela nr 5.

Tabela nr 5. Bezrobotni wg miast i gmin w powiecie inowrocławskim w latach 2007-2008.

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na koniec grudnia 2007			Stan na koniec grudnia 2008		
		Liczba bezrobotnych			Liczba bezrobotnych		
		ogółem	kobiety	z prawem do zasiłku	ogółem	kobiety	z prawem do zasiłku
1	Miasto Inowrocław	6620	3984	1213	5584	3350	1074
2	Miasto Gniewkowo	646	352	143	559	324	117
	Obszar wiejski Gniewkowo	735	421	154	653	369	160
3	Miasto Janikowo	709	524	149	637	472	194
	Obszar wiejski Janikowo	383	261	76	347	244	70
4	Miasto Kruszwica	824	573	146	736	484	151
	Obszar wiejski Kruszwica	1109	718	158	955	592	145
5	Miasto Pakość	639	418	125	524	339	93
	Obszar wiejski Pakość	369	242	65	307	204	65
6	Gmina Dąbrowa Bisk.	486	277	62	379	223	66
7	Gmina Inowrocław	1067	647	166	887	541	148
8	Gmina Rojewo	442	254	87	360	203	87
9	Gmina Złotniki Kuj.	963	531	134	686	389	119
Ogółem PUP		14992	9202	2678	12614	7734	2489
Zamieszkali na wsi		5554	3351	902	4574	2765	860

Źródło: Opracowanie własne PUP w Inowrocławiu. Dane z załącznika 1 do sprawozdania MPiPS-01.

Wykres nr 18. Bezrobotni wg miast i gmin stan na koniec grudnia 2008 r.

Źródło: Opracowanie własne PUP w Inowrocławiu. Dane ze sprawozdania o rynku pracy MPiPS-01.

Najliczniejsza grupa bezrobotnych zamieszkuje w Inowrocławiu, tj. 5584 osoby (wg stanu na 31.12.2008r.), co stanowi 44% ogółu zarejestrowanych.

Z danych zawartych w tabeli wynika, iż przeważającą liczbę zarejestrowanych stanowią kobiety (61,3% ogółu bezrobotnych).

Drugą pod względem liczebności zarejestrowanych osób bezrobotnych jest Gmina Kruszwica (1691 osób).

Najmniejsza grupa bezrobotnych pochodzi z terenu Gminy Dąbrowa Biskupia i Gminy Rojewo.

Liczba osób bezrobotnych w poszczególnych miastach i gminach jest proporcjonalna do liczby mieszkańców.

We wszystkich gminach odnotowano spadek zarejestrowanej liczby osób bezrobotnych.

Charakterystykę osób bezrobotnych w odniesieniu do ich wieku przedstawiono w tabeli nr 6.

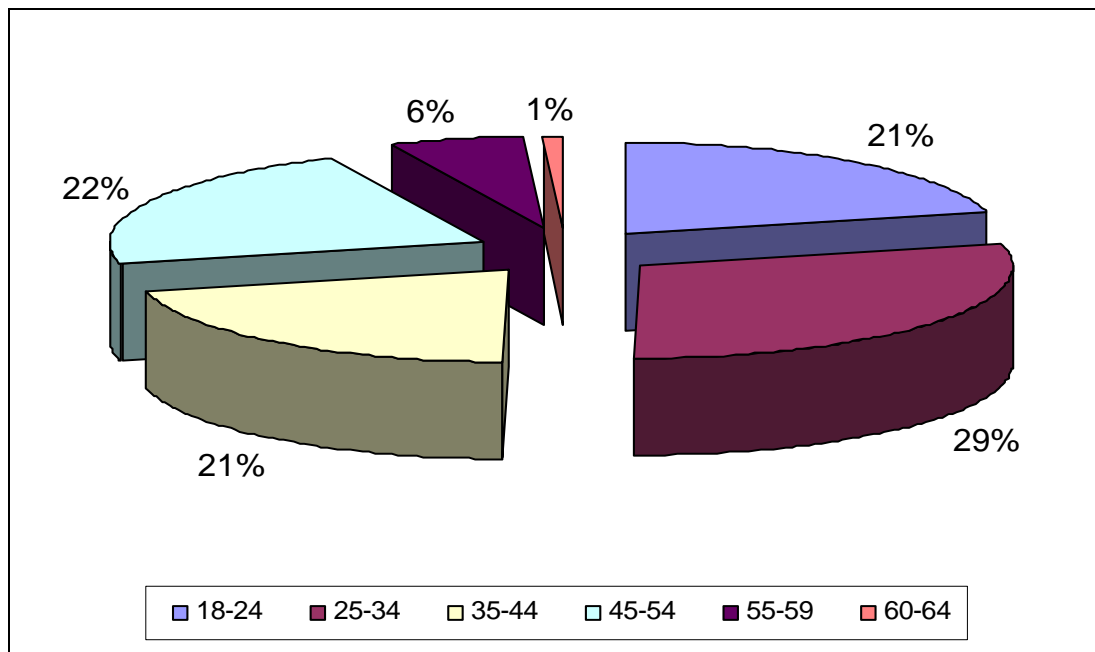

Tabela nr 6. Bezrobotni wg wieku w latach 2006 – 2008.

Wiek w latach	Stan na 31.12.2006		Stan na 31.12.2007		Stan na 31.12.2008	
		w tym kobiety		w tym kobiety		w tym kobiety
18-24	4174	2256	3039	1828	2665	1608
25-34	5377	3325	4357	2874	3683	2450
35-44	3883	2399	3186	2075	2629	1720
45-54	4050	2270	3487	2079	2781	1658
55-59	808	353	810	343	757	296
60-64	90	-	114	-	99	-
Ogółem	18382	10603	14991	9201	12614	7734

Źródło: Opracowanie własne PUP w Inowrocławiu. Dane z załącznika 1 do sprawozdania MPiPS-01.

Wykres nr 19. Bezrobotni wg wieku stan na 31.12.2008 r.

Źródło: Opracowanie własne PUP w Inowrocławiu. Dane z załącznika 1 do sprawozdania MPiPS-01.

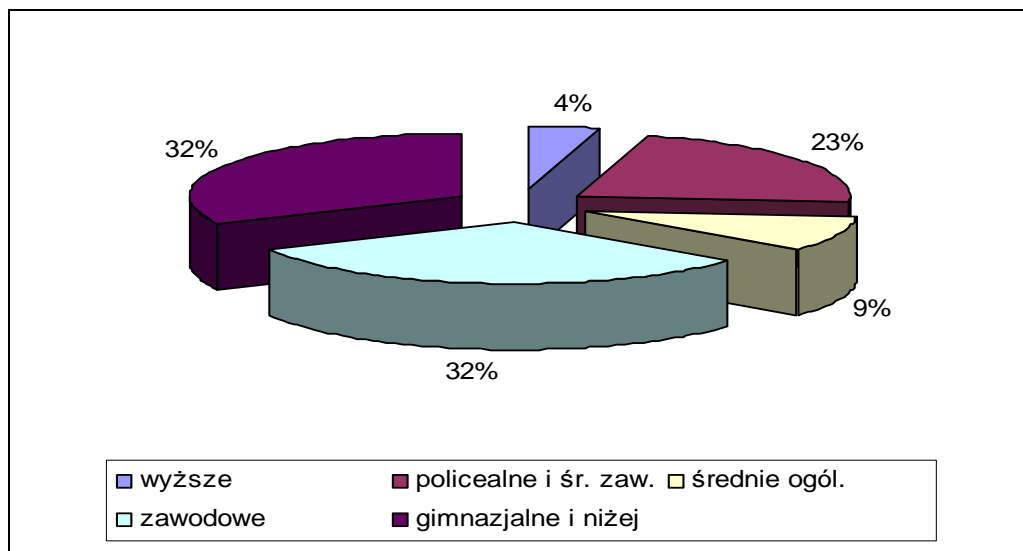
Największą grupę bezrobotnych stanowią osoby w wieku od 25 do 34 lat oraz osoby do 24 roku życia. Te dwie grupy wiekowe to ponad 50% ogółu bezrobotnych. Najmniejsza liczba bezrobotnych, tj. 856 osób, stanowią osoby po 55 roku życia.

Tabela nr 7. Bezrobotni wg posiadanego wykształcenia w latach 2006 – 2008.

Poziom wykształcenia	Stan na 31.12.2006		Stan na 31.12.2007		Stan na 31.12.2008	
				w tym kobiety		w tym kobiety
wyższe	603	532	532	360	514	354
policealne i średnie zawodowe	3859	3235	3235	2312	2848	1990
średnie ogólnokształcące	1430	1189	1189	857	1165	836
zasadnicze zawodowe	6442	5081	5081	2899	4014	2290
gimnazjalne i poniżej	6048	4954	4954	2773	4073	2264
Ogółem	18382	14991	14991	9201	12614	7734

Źródło: Opracowanie własne PUP w Inowrocławiu. Dane z załącznika 1 do sprawozdania MPiPS-01.

Wykres nr 20. Bezrobotni wg posiadanego wykształcenia stan na 31.12.2008 r.

Źródło: Opracowanie własne PUP w Inowrocławiu. Dane z załącznika 1 do sprawozdania MPiPS-01.

W populacji zarejestrowanych osób bezrobotnych najliczniejszą grupę stanowią osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym, tj. 4073 osoby oraz z wykształceniem zawodowym – 4014 osób.

Najmniejsza liczba bezrobotnych posiada wykształcenie wyższe – 514 osób.

Tabela nr 8. Bezrobotni wg okresu pozostawania bez pracy w latach 2006 – 2008.

Czas pozostawania bez pracy w miesiącach	Stan na 31.12.2006		Stan na 31.12.2007		Stan na 31.12.2008	
				w tym kobiety		w tym kobiety
do 1	659	874	874	455	607	307
1-3	2199	2078	2078	1128	2402	1429
3-6	1897	1706	1706	963	1434	809
6-12	2690	2075	2075	1169	2107	1179
12-24	3369	2219	2219	1332	2046	1258
pow. 24	7568	6039	6039	4154	4016	2751
Ogółem	18382	14991	14991	9201	12614	7734

Źródło: Opracowanie własne PUP w Inowrocławiu. Dane z załącznika 1 do sprawozdania MPIPS-01.

Osoby bezrobotne, które pozostają bez pracy od 3 do 6 miesięcy są najmniej liczną grupą i stanowią 11% ogółu zarejestrowanych.

Najliczniejszą grupą bezrobotnych w tej kategorii są osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy i stanowią 31,8% zarejestrowanych.

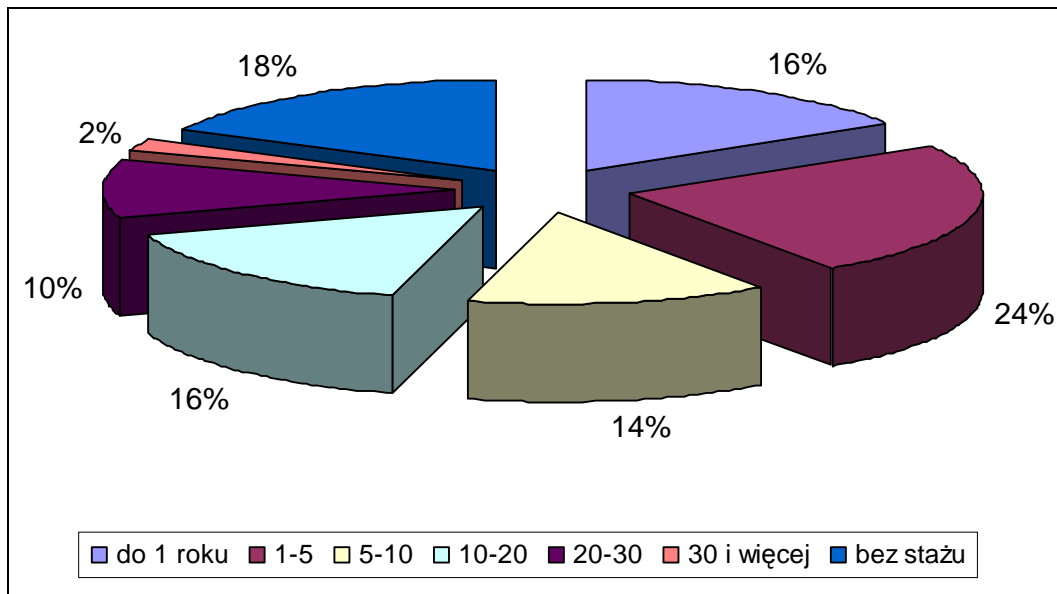
Spośród 4016 osób bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy, aż 1636 osób nie posiada żadnych kwalifikacji zawodowych.

Tabela nr 9. Bezrobotni wg posiadanego stażu pracy w latach 2006 – 2008.

Staż pracy w latach (ogółem)	Stan na 31.12.2006		Stan na 31.12.2007		Stan na 31.12.2008	
		w tym kobiety		w tym kobiety		w tym kobiety
do 1 roku	3031	2513	2513	1728	2043	1398
1-5	4307	3412	3412	2078	3024	1838
5-10	2626	2205	2205	1367	1768	1100
10-20	2886	2458	2458	1544	2007	1254
20-30	1938	1577	1577	692	1286	564
30 i więcej	314	294	294	49	267	55
bez stażu	3280	2532	2532	1743	2219	1525
Ogółem	18382	14991	14991	9201	12614	7734

Źródło: Opracowanie własne PUP w Inowrocławiu. Dane z załącznika 1 do sprawozdania MPiPS-01.

Wykres nr 21. Bezrobotni wg posiadanego stażu pracy na 31.12.2008 r.

Źródło: Opracowanie własne PUP w Inowrocławiu. Dane z załącznika 1 do sprawozdania MPiPS-01.

Jak widać w powyższej tabeli, najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowią osoby legitymujące się stażem pracy od 1 roku do 5 lat. Drugą pod względem liczby bezrobotnych, są osoby bez stażu pracy. Stanowią oni 17,5% ogółu zarejestrowanych.

W grupie osób bez stażu pracy dominują osoby do 25 roku życia, których pozostawało zarejestrowanych 1255 osób (stan na 31.12.2008 r.).

4.2 Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Omawiając bezrobocie w powiecie inowrocławskim należy również wspomnieć o populacji osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, tj.:

- bezrobotnych do 25 roku życia,
- bezrobotnych długotrwale albo po zakończeniu realizacji kontraktu socjalnego, albo kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka,
- bezrobotnych powyżej 50 roku życia,
- bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego lub bez wykształcenia średniego,
- bezrobotnych samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia,
- bezrobotnych, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia,
- bezrobotnych niepełnosprawnych.

Ustawodawca określił ww. grupy osób, jako „w szczególnej sytuacji”, gdyż to do nich w pierwszej kolejności przewidziane są ustawowe działania aktywizacyjne ułatwiające im powrót na rynek pracy.

Tabela nr 10. Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy w latach 2006 – 2008.

Rodzaj kategorii	Stan na 31.12.2006		Stan na 30.06.2007		Stan na 31.12.2007		Stan na 31.12.2008	
	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety
długotrwale bezrobotni	13063	7914	11653	7310	10082	6518	7806	5108
do 25 roku życia	4174	2256	3516	2034	3039	1828	2664	1608
powyżej 50 roku życia	2698	1319	2609	1321	2617	1304	2226	1067
bez kwalifikacji zawodowych	6605	3761	5893	3491	5395	3264	4569	2756
samotnie wychowujący dziecko	598	563	611	573	562	538	1055	977
niepełnosprawni	435	248	402	230	378	226	430	250

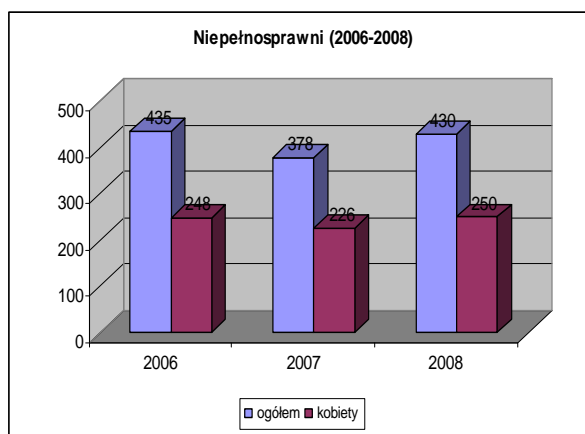
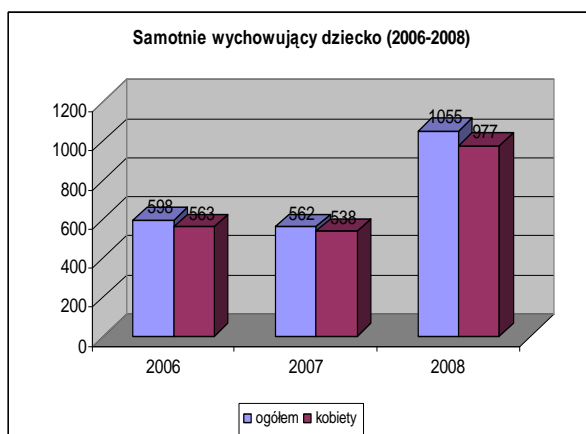
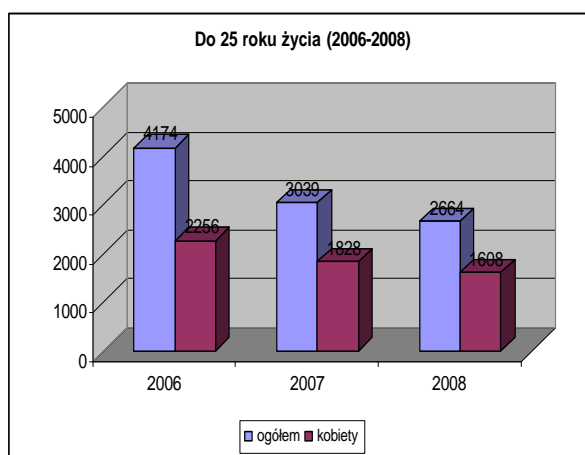
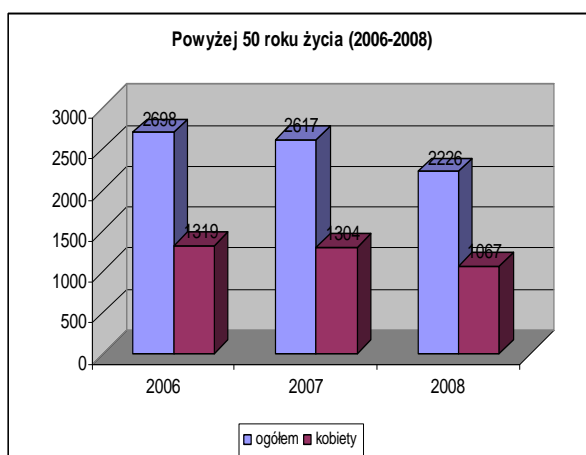
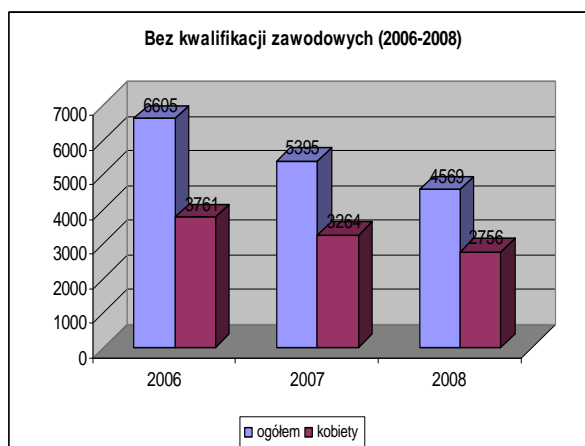
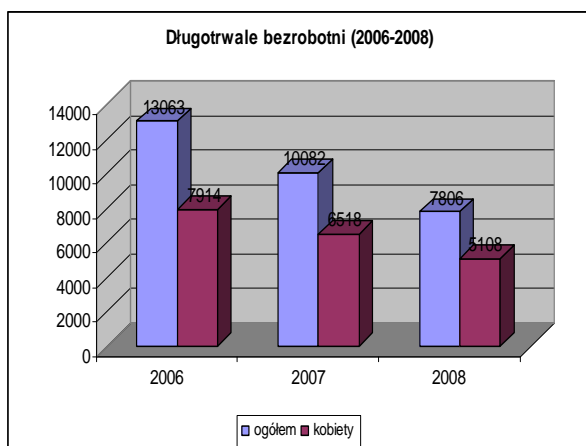
Źródło: Opracowanie własne PUP w Inowrocławiu. Dane z załącznika 1 do sprawozdania MPiPS-01.

Największą grupę ryzyka z wyszczególnionych przez ustawę stanowią osoby długotrwale bezrobotne (7806), tj. 61,88% ogółu zarejestrowanych.

W powyższej tabeli uwidocznił się znaczny wzrost osób samotnie wychowujących dziecko. Związane jest to ze zmianą ustawy, która wcześniej określała wiek dziecka do 7. roku życia, a obecnie wiek ten został wydłużony do 18. roku życia.

Najmniej osób w szczególnej sytuacji znajduje się w grupie niepełnosprawnych (430), jednak w stosunku do 2007r. ich liczba uległa zwiększeniu o 52 osoby.

Zestawienie wybranych grup osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy w latach 2006 – 2008.

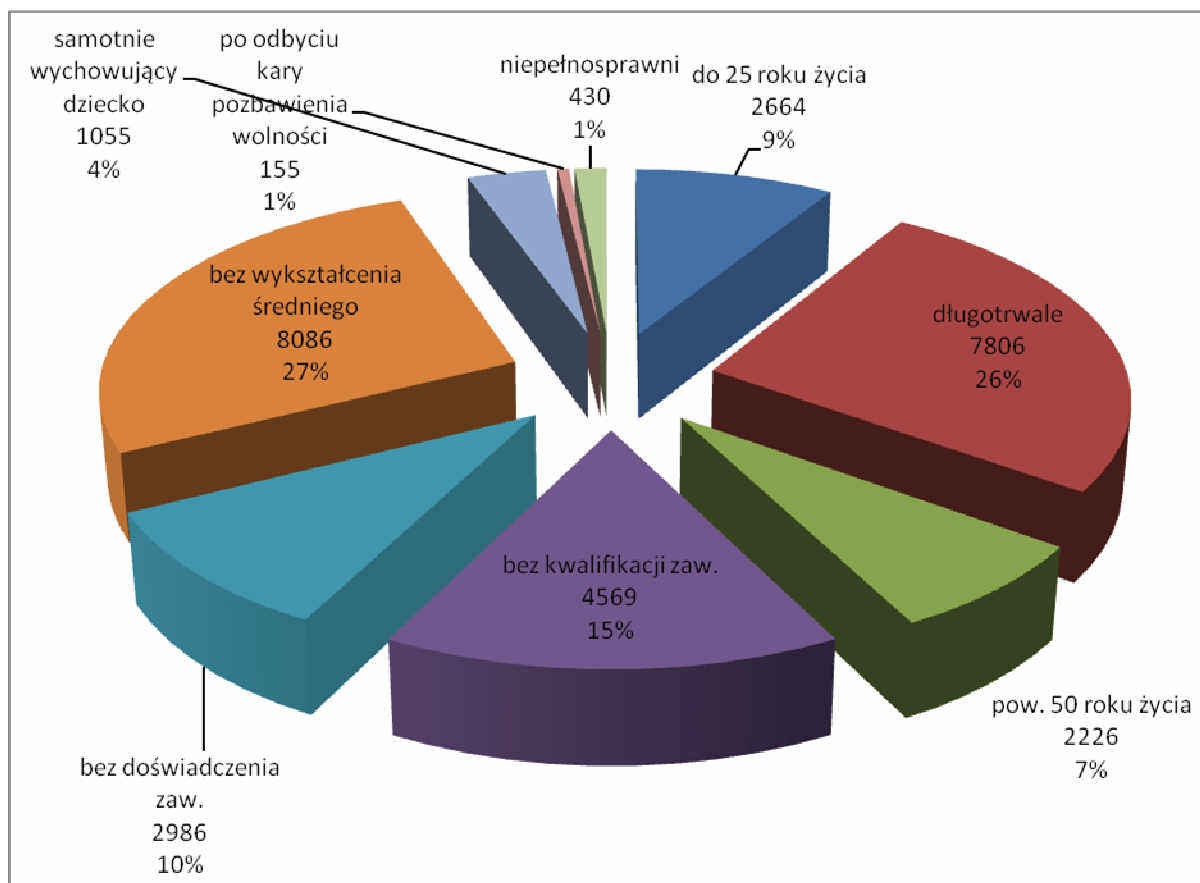

Źródło: Opracowanie własne PUP w Inowrocławiu. Dane z załącznika 1 do sprawozdania MPiPS-01.

Zmniejszenie się liczby bezrobotnych ogółem w roku 2008, spowodowało proporcjonalny spadek w większości grup „osób w szczególnej sytuacji”. Odnotowano zwiększenie zarejestrowanych osób samotnie wychowujących dziecko, gdzie ustawodawca wydłużył wiek dziecka z 7 do 18 lat oraz osób niepełnosprawnych.

Wykres nr 22. Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy na 31.12.2008 r.

Źródło: Opracowanie własne PUP w Inowrocławiu. Dane z załącznika 1 do sprawozdania MPiPS-01.

Z powyższych danych otrzymujemy obraz zarejestrowanej populacji osób bezrobotnych, z którego wynika, że bardzo duża grupa bezrobotnych znajduje się jednocześnie w kilku „grupach ryzyka”. Sumowanie się „grup ryzyka” powoduje znaczne wydłużenie procesu aktywizacji i może prowadzić do alienacji jednostki, a w następstwie do wykluczenia społecznego.

4.3 Zagrożenie wykluczeniem społecznym

Wykluczenie społeczne - jak podkreśla R. Szarfenberg – nie jest niczym nowym, przynajmniej od czasu kiedy ludzie uświadomili sobie, że bycie razem nie jest ani naturalnie

trwającym, ani łatwym do przywrócenia stanem rzeczy.³ Niezależnie jednak od faktu, iż z omawianym zjawiskiem świat boryka się od dawna, sama definicja „wykluczenia społecznego” pojawiła się dopiero na początku lat 60. ubiegłego wieku we Francji. Kategoria ta miała służyć opisowo sytuacji życiowej i miejsca w społeczeństwie osób niepełnosprawnych, upośledzonych psychicznie i uzależnionych od narkotyków, czy też wywodzących się z rodzin patologicznych.

Jak wynika z przytoczonej wyżej koncepcji, definiując marginalizację czy wykluczenie społeczne koncentrujemy się na pewnych kategoriach społecznych, czyli grupach ludzi charakteryzujących się podobnymi cechami. Sposobów i charakterystyki takich zbiorowości jest równie wiele, jak naukowców zajmujących się tą kwestią. W Narodowej Strategii Integracji Społecznej przedstawiono 24 kategorie społeczne z podziałem na podatne i zagrożone wykluczeniem społecznym. Są to grupy silnie zróżnicowane z uwagi na poziom stygmatyzacji. W ramy jednego pojęcia „zagrożonych wykluczeniem społecznym” włączono takie grupy jak: długotrwale bezrobotni, bezdomni, niepełnosprawni, uzależnieni od alkoholu, narkotyków, mniejszości etniczne czy przestępcy.

Z biegiem czasu pojęcie zagrożenia wykluczeniem społecznym zaczęło funkcjonować w wymiarze pozamaterialnym. Oznacza ono bowiem wynik stopniowego zanikania więzi społecznych i symbolicznych, wiążących zwykle jednostkę ze społeczeństwem.

Patrząc na omawiane pojęcie z tej perspektywy pojawia się punkt styczności pomiędzy wskazanymi wyżej kategoriami osób. Punkt ten utożsamiać należy z uczestnictwem w życiu społecznym. Na ten aspekt zwracał uwagę Adam Smith, twierdząc, że człowiek bez przyzwoitego ubrania wstydzi się pokazać publicznie, a więc osoby, których nie stać na takie ubranie automatycznie stają się niezdolne do uczestnictwa w przestrzeni społecznej.

Podobne wnioski wyciągnął Zespół Zadaniowy ds. Reintegracji Społecznej, działający przy Ministerstwie Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, który zjawisko wykluczenia społecznego określił mianem sytuacji uniemożliwiającej lub znacznie utrudniającej jednostce pełnienie ról społecznych, korzystanie z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej, gromadzenie zasobów i zdobywanie dochodów w godny sposób.

Kluczowa definicja wykluczenia społecznego przyjęta została w dokumencie powołującym Zespół Zadaniowy ds. Reintegracji Społecznej, który opracował Narodową Strategię Integracji Społecznej dla Polski:

---

³ R. Szarfenberg "Pojęcie wykluczenia społecznego", 2008, w: M. Duda, B. Gulla red. "Przeciw wykluczeniu społecznemu", Wydawnictwo Naukowe PAT, 2008

Wykluczenie społeczne to brak lub ograniczenie możliwości uczestnictwa, wpływania i korzystania z podstawowych instytucji publicznych i rynków, które powinny być dostępne dla wszystkich, a w szczególności dla osób ubogich.

Zauważyć należy, że położenie konkretnej osoby może być niekorzystne tylko w umiarkowanym stopniu, jak na przykład krótkotrwałe bezrobocie. Sytuacja znacznie się komplikuje kiedy wiele niekorzystnych czynników nakłada się na siebie. Przykładem mogą być rodziny patologiczne, żyjące na skraju nędzy, gdzie rodzice są długotrwałe bezrobotni, a dzieci obarczane są określonymi dysfunkcjami psychicznymi.

Powyższa analiza pozwala przyjąć, iż zagrożenie wykluczeniem społecznym to niekorzystne położenie społeczne, ale tylko w jednym wymiarze i w umiarkowanym stopniu, natomiast wykluczenie społeczne ma miejsce wtedy, gdy sytuacja pogarsza się także w innych wymiarach.

Niezwykle istotnym dokumentem w kontekście problemu wykluczenia społecznego jest Narodowa Strategia Integracji Społecznej (NSIS). Dokument ten został przygotowany przez Zespół Zadaniowy do Spraw Reintegracji Społecznej.

Według Strategii, konkretne aktywności przyczynić się mają m.in. do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej (najlepiej poprzez pracę) aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

W grupie bezrobotnych Powiatowego Urzędu Pracy w Inowrocławiu jest wiele osób, które mają trudności w samodzielnym odnalezieniu się na rynku pracy i są zagrożone marginalizacją w społeczeństwie. Do wykluczenia społecznego tych osób prowadzi wiele negatywnych czynników, takich jak ubóstwo, niski poziom wykształcenia, brak doświadczenia zawodowego, długotrwały brak aktywności, a także sieroctwo, bezdomność, długotrwała choroba, alkoholizm, narkomania czy pobyt w zakładzie karnym. Dlatego niezbędne są działania, które będą zapobiegać zjawisku wykluczenia społecznego.

W związku z powyższym istotnym – z punktu widzenia PUP – celem jest:

- zapewnianie dostępu do pracy, zasobów, praw, dóbr i usług,

- zapobieganie wykluczeniu ze świata pracy poprzez poprawę zatrudnialności, odpowiednie zarządzanie zasobami ludzkimi i rozwój kształcenia ustawicznego,
- angażowanie partnerów społecznych, organizacji pozarządowych dostarczających usługi społeczne do walki z różnymi formami wykluczenia społecznego,
- zachęcanie do społecznej odpowiedzialności i aktywnego zaangażowania wszystkich obywateli w walce przeciw społecznemu wykluczeniu,
- wspieranie społecznej odpowiedzialności biznesu,
- rozwój potencjału społeczeństwa opartego na wiedzy i nowych technologiach informacyjnych i komunikacyjnych.

W celu skuteczniejszej walki z wykluczeniem społecznym w powiecie inowrocławskim została opracowana przez zespół składający się zarówno z pracowników PCPR, jak i PUP pod kierownictwem Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i Dyrektora Powiatowego Urzędu Pracy w Inowrocławiu *Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2008-2013*. Ponadto został wdrożony i opracowany przez PCPR *Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych zamieszkałych na terenie Powiatu Inowrocławskiego na lata 2008-2013*.

Także i niniejszy dokument zakłada realizację przez PUP działań ukierunkowanych na zapobieganie wykluczeniu społecznemu w sposób bezpośredni poprzez realizację Priorytetu I – *Zwalczanie bezrobocia i zapobieganie wykluczeniu społecznemu* i pośredni, poprzez realizację pozostałych dwóch Priorytetów, czyli Priorytetu II – Promocja przedsiębiorczości i Priorytetu III – Wyższa jakość edukacji z potrzebami rynku pracy zgodnej

Na zakończenie rozdziału - dla podkreślenia znaczenia problemu wykluczenia społecznego – warto zwrócić uwagę na fakt, iż decyzją Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego rok 2010 ustanowiony został Europejskim Rokiem Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym.

W decyzji o ustanowieniu Roku Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym podkreśla się fakt, że 78 milionów ludzi w UE, tj. 16% obywateli, jest zagrożonych ubóstwem.

Kierunki działania PUP w Inowrocławiu w zakresie przeciwdziałania bezrobociu i zagrożeniu wykluczeniem społecznym zostały zawarte w *Programie* w Priorytecie I – Zwalczanie bezrobocia i zapobieganie wykluczeniu społecznemu, który będzie realizowany przez następujące Działania: Działanie 1.1 Realizacja zadań ustawowych, Działanie 1.2 Partnerstwa na rzecz zwiększania aktywności zawodowej, Działanie 1.3 Zapobieganie wykluczeniu społecznemu, Działanie 1.4 Pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych, Działanie 1.5 Badania lokalnego rynku pracy, Działanie 1.6 Promocja działań PUP, Działanie 1.7 Inwestycja w kadry PUP.

Rozdział V – Usługi i instrumenty rynku pracy

Tworzenie *Programu* zbiegło się z nowelizacją ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r. (Dz. U.08.69.415), która weszła w życie 1 lutego 2009 r., a w oparciu o którą PUP w Inowrocławiu realizuje zadania w zakresie usług rynku pracy oraz instrumentów rynku pracy.

Niestety w chwili redagowania niniejszego dokumentu nie zostały wydane wszystkie rozporządzenia wykonawcze dotyczące instrumentów rynku pracy. 16 stycznia 2009 r. weszły bowiem w życie 2 rozporządzenia. Pierwsze, dotyczące *organizowania prac interwencyjnych i robót publicznych oraz jednorazowej refundacji kosztów z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenie społeczne* (Dz. U.09.5.25) i drugie, dotyczące *szczególonych warunków i trybu dokonywania refundacji ze środków Funduszu Pracy kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego, przyznawania bezrobotnemu środków na podjęcie działalności gospodarczej oraz form zabezpieczenia zwrotu otrzymanych środków* (Dz. U.09.5.26).

5.1 Usługi rynku pracy

Do podstawowych usług rynku pracy zgodnie z art. 35 ust. 1 ww. ustawy należą:

1. pośrednictwo pracy,

2. poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa,
3. pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy,
4. organizacja szkoleń.

5.1.1 Pośrednictwo pracy

Jedną z podstawowych usług rynku pracy jest pośrednictwo pracy, które w szczególności polega na udzielaniu pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia oraz pracodawcom w pozyskaniu pracowników o poszukiwanych kwalifikacjach zawodowych.

Działanie to wykonywane jest poprzez inicjowanie i organizowanie kontaktów tych osób. W celu szerokiego dostępu osób bezrobotnych i poszukujących pracy do ofert pracy zgłaszanych przez pracodawców PUP organizuje giełdy pracy oraz targi pracy. Bardzo ważnym elementem działania pośrednictwa jest pozyskiwanie i upowszechnianie ofert pracy w bazie internetowej (infobox, e-puls), na stronie internetowej PUP w Inowrocławiu oraz poprzez środki masowego przekazu.

Zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy pośrednictwo pracy opiera się na zasadach:

- dostępności,
- dobrowolności,
- równości,
- jawności.

Jednym ze specyficznych rodzajów pośrednictwa pracy jest EURES. Usługi te zostały wprowadzone w urzędach pracy w maju 2004 roku po wejściu Polski do Unii Europejskiej. Polegają one na współpracy publicznych służb zatrudnienia na terenie Europejskiego Obszaru Gospodarczego w zakresie pośrednictwa pracy świadczonego na całym obszarze EOG. EURES to również informacje o warunkach życia i pracy, przepisach prawa pracy i zabezpieczenia społecznego, uznaniu kwalifikacji, możliwości nauki i sytuacji na rynku pracy w poszczególnych krajach EOG.

5.1.2 Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa

Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa polega na udzielaniu pomocy pracodawcom w doborze kandydatów do pracy, w zakresie wspierania rozwoju zawodowego pracodawcy i jego pracowników przez udzielanie porad zawodowych. Ponadto poradnictwo zawodowe

i informacja zawodowa polegają na pomocy osobom bezrobotnym i poszukującym pracy w wyborze odpowiedniego zawodu i miejsca zatrudnienia w szczególności na:

- udzielaniu informacji o zawodach, rynku pracy oraz możliwościach szkolenia i kształcenia,
- udzielaniu porad z wykorzystaniem standaryzowanych metod ułatwiających wybór zawodu, zmianę kwalifikacji, podjęcie lub zmianę zatrudnienia, w tym badaniu zainteresowań i uzdolnień zawodowych,
- kierowaniu na specjalistyczne badania psychologiczne i lekarskie umożliwiające wydawanie opinii o przydatności zawodowej do pracy i zawodu, albo kierunku szkolenia,
- inicjowaniu, organizowaniu i prowadzeniu grupowych porad zawodowych dla bezrobotnych i poszukujących pracy.

Pośrednictwo zawodowe i informację zawodową PUP realizuje zgodnie z niżej podanymi zasadami:

- a) dostępności usług pośrednictwa zawodowego dla bezrobotnych i poszukujących pracy oraz dla pracodawców,
- b) dobrowolności,
- c) równości bez względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, orientację seksualną, przekonania polityczne i wyznania religijne lub przynależność związkową,
- d) swobody wyboru zawodu i miejsca zatrudnienia,
- e) bezpłatności,
- f) poufności i ochrony danych.

Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa są świadczone w formie grupowej lub w formie porady indywidualnej. Porada indywidualna w uzasadnionych przypadkach może być za zgodą bezrobotnego lub poszukującego pracy, poprzedzona specjalistycznymi badaniami lekarskimi lub psychologicznymi.

5.1.3 Pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy

Pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy jest udzielana przez PUP w ramach klubu pracy, w szczególności przez uczestnictwo w szkoleniach z zakresu umiejętności poszukiwania pracy, uczestnictwo w zajęciach aktywizacyjnych, a także poprzez dostęp do informacji i elektronicznych baz danych służących uzyskaniu umiejętności poszukiwania pracy i samozatrudnienia.

Klub pracy w prowadzonej działalności szczególny nacisk kładzie na pobudzenie aktywności osób bezrobotnych w poszukiwaniu pracy, prowadząc zajęcia w dwóch blokach:

1. „Praktycznym”, którego celem jest nauczenie bezrobotnych sporządzania dokumentacji osobistej, według obowiązujących standardów, metod i sposobów szukania pracy, autoprezentacji, postaw przedsiębiorczości itp.,
2. „Psychologicznym”, który kładzie akcent na poznawanie predyspozycji zawodowej uczestników, prawidłowość kontaktów interpersonalnych, dokonywanie samooceny oraz na planowaniu dalszej kariery zawodowej,

Kluby pracy są szkołą umiejętnej prezentacji własnej osoby przez osobę bezrobotną lub poszukującą pracy wobec pracodawcy. Ta forma zajęć grupowych pozwala na uświadomienie uczestnikom, jakie są ich mocne strony, pomaga wzmocnić wiarę we własne umiejętności i możliwości oraz odzyskać poczucie własnej wartości.

5.1.4 Szkolenia

Szkolenia organizowane są przez PUP w celu zwiększenia szans na uzyskanie zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, podwyższenie kwalifikacji zawodowych lub zwiększenie aktywności zawodowej bezrobotnych, osób pobierających rentę szkoleniową i żołnierzy rezerwy.

Szkolenia organizowane są w szczególności w przypadku:

- braku kwalifikacji zawodowych,
- konieczności zmiany lub uzupełnienia kwalifikacji,
- utraty zdolności do wykonywania pracy w dotychczas wykonywanym zawodzie,
- braku umiejętności aktywnego poszukiwania pracy.

Powiatowy Urząd Pracy może skierować bezrobotnego na wskazane przez niego szkolenie, jeżeli uzasadni on celowość tego szkolenia, a jego koszt w części finansowanej przez Fundusz Pracy nie przekroczy 300% przeciętnego wynagrodzenia. Takie skierowanie przysługuje nie częściej niż raz w ciągu roku kalendarzowego.

PUP realizuje także szkolenia grupowe stosownie do planu szkoleń na dany rok oraz kursy zaplanowane w projektach współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego. Tematyka szkoleń dostosowana jest do potrzeb wynikających z sytuacji na lokalnym rynku pracy. Warunkiem wzięcia udziału w kursie grupowym jest spełnienie kryteriów wynikających z przepisów prawa bądź z konkretnego projektu i posiadanie predyspozycji niezbędnych do udziału w danym szkoleniu (celowość uczestnictwa w danym szkoleniu przez konkretną osobę ustalana jest podczas rozmowy z doradcą zawodowym).

Urząd na wniosek bezrobotnego może udzielić nieoprocentowanej pożyczki na sfinansowanie kosztów szkolenia do wysokości 400% przeciętnego wynagrodzenia obowiązującego w dniu podpisania umowy. Pożyczka udzielana jest w celu umożliwienia bezrobotnemu podjęcia zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej. Ponadto beneficjenci korzystający ze szkoleń otrzymują wsparcie w postaci stypendium. Urząd zwraca również koszty dojazdów na szkolenie, a także koszty badań lekarskich niezbędnych do skierowania beneficjenta na dany kurs.

5.2 Instrumenty rynku pracy

Instrumenty wspierające podstawowe usługi rynku pracy PUP w Inowrocławiu realizuje poprzez:

- finansowanie kosztów przejazdu do pracodawcy zgłaszającego ofertę pracy lub do miejsca pracy, odbywanie stażu, przygotowanie zawodowe dorosłych lub odbywanie zajęć w zakresie poradnictwa zawodowego lub pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy, w związku ze skierowaniem przez PUP,
- finansowanie kosztów zakwaterowania w miejscu pracy osobie, która podjęła zatrudnienie lub inną pracę zarobkową, staż, przygotowanie zawodowe dorosłych poza miejscem stałego zamieszkania, w przypadku skierowania przez PUP,
- dofinansowania wyposażenia miejsca pracy, podjęcia działalności gospodarczej, kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa,
- refundowanie kosztów poniesionych z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne w związku z zatrudnieniem skierowanego bezrobotnego,
- finansowanie dodatków aktywizacyjnych.

W ramach wsparcia oferowanego przez PUP podmiot prowadzący działalność gospodarczą może liczyć na refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego

w wysokości określonej w umowie, nie wyżej jednak niż 6-krotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia.

Osoby bezrobotne, które chciałyby podjąć się prowadzenia własnej działalności gospodarczej mogą liczyć na jednorazowe środki na podjęcie takiej działalności, w tym na pokrycie kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa, związanych z podjęciem tej działalności w wysokości określonej w umowie, nie wyżej jednak niż 6-krotnej wysokości przeciętnego wynagrodzenia. W przypadku gdy działalność jest podejmowana na zasadach określonych dla spółdzielni socjalnych, wysokość przyznanych bezrobotnemu środków nie może przekraczać 4-krotnego przeciętnego wynagrodzenia na jednego członka założyciela spółdzielni oraz 3-krotnego przeciętnego wynagrodzenia na jednego członka przeciętnego do spółdzielni socjalnej po jej założeniu.

Dodatki aktywizacyjne przyznawane są bezrobotnym, posiadającym prawo do zasiłku, jeżeli:

1. w wyniku skierowania przez PUP podjęli zatrudnienie w niepełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym w danym zawodzie lub służbie i otrzymują wynagrodzenie niższe od minimalnego wynagrodzenia za pracę. Dodatek aktywizacyjny przysługuje wówczas w wysokości stanowiącej różnicę między minimalnym wynagrodzeniem za pracę a otrzymywanym wynagrodzeniem, nie większej jednak niż 50% zasiłku przez okres w jakim przysługiwałby bezrobotnemu zasiłek.
2. z własnej inicjatywy podjęli zatrudnienie lub inną pracę zarobkową, wówczas dodatek aktywizacyjny przysługuje w wysokości do 50% zasiłku przez połowę okresu, w jakim przysługiwałby bezrobotnemu zasiłek.

5.2.1 Staż zawodowy

Osoby bezrobotne do 25 roku życia oraz bezrobotni, którzy w okresie 12 miesięcy od dnia określonego w dyplomie, świadectwie lub innym dokumencie poświadczającym ukończenie szkoły wyższej, którzy nie ukończyli 27 roku życia mogą przez okres 12 miesięcy odbywać staż zawodowy (w szczególnych przypadkach określonych w art.53 ust.1 przez okres nieprzekraczający 6 miesięcy).

Staż odbywa się na podstawie umowy zawartej pomiędzy PUP i pracodawcą, według określonego programu. Przy ustalaniu programu powinny być

uwzględnione predyspozycje psychofizyczne i zdrowotne, poziom wykształcenia oraz dotychczasowe kwalifikacje zawodowe bezrobotnego.

W trakcie odbywania stażu osobie bezrobotnej przysługuje stypendium w wysokości 120% kwoty zasiłku oraz 2 wolne dni za każde 30 dni kalendarzowych odbywania stażu.

Po odbyciu stażu pracodawca wydaje opinię zawierającą informacje o zadaniach realizowanych przez bezrobotnego, a PUP zaświadczenie o odbyciu stażu.

5.2.2 Przygotowanie zawodowe dorosłych

Przygotowanie zawodowe dorosłych może odbywać się w jednej z form.

1. Praktycznej nauki zawodu dorosłych umożliwiającej przystąpienie do egzaminu kwalifikacyjnego na tytuł zawodowy lub egzaminu czeladniczego. Praktyczna nauka zawodu dorosłych trwa od 12 do 18 miesięcy i ukierunkowana jest na nabywanie umiejętności praktycznych oraz zdobywanie wiedzy teoretycznej. Praktyczna nauka zawodu dorosłych kończy się egzaminem kwalifikacyjnym na tytuł zawodowy lub egzaminem czeladniczym.
2. Przyuczenia do pracy dorosłych mającego na celu zdobycie wybranych kwalifikacji zawodowych lub umiejętności, niezbędnych do wykonywania określonych zadań zawodowych, właściwych dla zawodu występującego w klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy. Przyuczenie do pracy dorosłych trwa od 3 do 6 miesięcy i nie zawiera części teoretycznej. Przyuczenie do pracy dorosłych kończy się egzaminem sprawdzającym.

Uczestnikom przygotowania zawodowego dorosłych przysługuje stypendium oraz 2 dni wolne za każde 30 dni kalendarzowych uczestnictwa w przygotowaniu zawodowym dorosłych.

5.2.3 Prace społecznie użyteczne

Prace społecznie użyteczne jako forma aktywizacji zawodowej została wprowadzona 1 listopada 2005 roku w związku z nowelizacją ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Są to prace wykonywane przez osoby bezrobotne, które nie posiadają prawa do zasiłku z powodu upłynięcia czasu pobierania tego świadczenia, bądź takiego prawa w ogóle nie nabyły. Prace wykonywane są w miejscu

zamieszkania lub pobytu osób kierowanych w wymiarze do 10 godzin tygodniowo. Do prac kieruje osoby bezrobotne starosta, a organizują je gminy w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej. Osoba wykonująca prace społecznie użyteczne jest objęta ubezpieczeniem zdrowotnym (z tytułu posiadania statusu osoby bezrobotnej) oraz ubezpieczeniem wypadkowym. Trzeba w tym miejscu jednak zaznaczyć, że odmowa podjęcia takiej pracy oznacza utratę statusu bezrobotnego.

5.2.4 Prace interwencyjne

Prace interwencyjne skierowane są do osób pozostających w szczególnej sytuacji na rynku pracy, wśród których znajdują się:

- bezrobotni do 25 roku życia,
- bezrobotni długotrwale albo po zakończeniu realizacji kontraktu socjalnego, lub kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka,
- bezrobotni powyżej 50 roku życia,
- bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego lub bez wykształcenia średniego,
- bezrobotni samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18. roku życia,
- bezrobotni, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia,
- bezrobotni niepełnosprawni,

PUP organizuje prace interwencyjne na dwóch zupełnie różnych zasadach, i tak:

- w jednostkach podległych samorządom, takich jak: szkoły, przedszkola, ośrodki kultury, sportu i rekreacji, domy dziecka, domy pomocy społecznej oraz w organizacjach pozarządowych – prace interwencyjne organizowane są zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy na okres od 6 do 24 miesięcy
w zależności od tego, do jakiej grupy bezrobotnych kwalifikuje się kierowana osoba bezrobotna i na jaki okres pracodawca ma zamiar ją zatrudnić,
- u przedsiębiorców, dla których prace interwencyjne są pomocą publiczną na tworzenie nowych miejsc pracy. Przedsiębiorca ma obowiązek utworzyć nowe miejsca pracy i zatrudnić osobę bezrobotną na okres minimum 12 miesięcy i 24 miesięcy w przypadku osób powyżej 50 roku życia, okres zatrudnienia i warunki zawarte są w umowie pomiędzy PUP, a pracodawcą.

Prace interwencyjne są formą aktywizacji bezrobotnych o wysokiej efektywności zatrudnieniowej, która mierzona jest liczbą utworzonych stałych miejsc pracy po zakończeniu finansowania umów.

5.2.5 Roboty publiczne

Roboty publiczne skierowane są do węższej grupy osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy i organizowane są przez PUP dla następujących grup bezrobotnych:

- bezrobotnych długotrwale,
- bezrobotnych powyżej 50 roku życia,
- samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko,
- młodzieży do 25 roku życia i osób długotrwale bezrobotnych, tylko do pracy nie związanej z wyuczonym zawodem w wymiarze nie przekraczającym połowy wymiaru czasu pracy w instytucjach użyteczności publicznej oraz organizacjach pozarządowych zajmujących się problematyką: ochrony środowiska, kultury oświaty, sportu i turystyki, opieki zdrowotnej oraz opieki społecznej.

Tabela nr 11. Wysokość środków z Funduszu Pracy przeznaczona na prace interwencyjne i roboty publiczne w latach 2002 -2008.

Rok	Prace interwencyjne	Roboty publiczne
2002	818.700	1.077.400
2003	1.102.000	3.592.600
2004	1.967.900	3.859.500
2005	3.146.600	4.104.800
2006	3.380.700	5.094.700
2007	3.578.200	5.607.300
2008	2.861.700	7.268.100

Źródło: Dane własne PUP w Inowrocławiu.

Samorządy lokalne powiatu inowrocławskiego, organizacje pozarządowe oraz spółki wodne chętnie organizują roboty publiczne. Wysokość środków z Funduszu Pracy przeznaczonych na ten cel z roku na rok ulega zwiększeniu, co przedstawia tabela nr 11.

W ramach posiadanych wyższych limitów aktywizowana jest coraz większa liczba bezrobotnych. Roboty publiczne stanowią formę pomocy zarówno dla bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy jak i dla samorządów lokalnych, instytucji pozarządowych oraz spółek wodnych działających na terenie powiatu inowrocławskiego. Samorządy lokalne organizują prace niewymagające specjalnych kwalifikacji jak prace porządkowe zagospodarowanych terenów zielonych. Podobnie wygląda zatrudnienie w organizacjach pozarządowych, którym bez pomocy w postaci organizowania robót publicznych, trudno byłoby prowadzić działalność statutową.

Powiatowy Urząd Pracy na co dzień współpracuje z organizacjami pozarządowymi, między innymi z Terenowym Komitetem Ochrony Praw Dziecka, Społecznym Towarzystwem Edukacyjnym, Regionalnym Związkiem Rolników i Organizacji Rolniczych, Kujawskim Stowarzyszeniem Ekorozwoju, Kujawskim Stowarzyszeniem Aktywnych Społecznie „Szansa”, Nadgoplańskim Stowarzyszeniem Bezrobotnych, Stowarzyszeniem Rozwoju Wsi Suchatówka, Stowarzyszeniem Rozwoju Gminy Kruszwica, Caritas Archidiecezji Gnieźnieńskiej, Towarzystwem Pomocy im. Brata Alberta, Klubami Sportowymi (Cuiavia, Gopłania), Towarzystwem Gimnastycznym „SOKÓŁ”.

Niewątpliwą wartością dodaną przy organizowaniu robót publicznych jest fakt zatrudnienia osób bezrobotnych aktywnie poszukujących pracy proponowanych do zatrudnienia przez pośrednictwo pracy.

Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, jakimi są organizowane przez urząd prace interwencyjne i roboty publiczne mają niestety głównie charakter osłonowy, zwiększają aktywność zawodową bezrobotnych, pobudzają do szukania zatrudnienia, pozwalają na zwiększenie wiary w swoje umiejętności i stwarzają, co jest najważniejsze, możliwość uzyskania dochodów. Jednak nawet maksymalnie efektywne działania urzędu pracy nie zastąpią mechanizmu gospodarczego powodującego wzrost zatrudnienia.

Rozdział VI – Wnioski z analizy rynku pracy w powiecie inowrocławskim – analiza SWOT

Silne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. skuteczna realizacja programów rynku pracy, 2. szerokie spektrum form aktywizacji społecznej i zawodowej realizowane przez PUP, 3. otwartość na problemy społeczne, 4. ułatwienie dostępu do informacji dotyczących działalności PUP (pośrednictwo dwutorowe, targi i giełdy pracy, infokioski, bezpłatna infolinia, strona internetowa PUP, bezpłatny dostęp do Internetu, współpraca z mediami i partnerami społecznymi), 5. realizacja programów partnerskich, 6. współpraca z partnerami społecznymi i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się zwalczaniem bezrobocia i ograniczaniem jego skutków oraz promocją przedsiębiorczości – (planowane utworzenie Centrum Organizacji Pozarządowych) 7. współpraca z placówkami oświatowymi, 8. krzewienie wiedzy i podnoszenie świadomości społeczeństwa dotyczących przepisów prawnych związanych z rynkiem pracy poprzez organizowanie szkoleń, wizyty w zakładach pracy, wydawanie publikacji i ulotek informacyjnych, 9. szeroka promocja działań PUP, 10. uczestnictwo w życiu społecznym powiatu (udział w imprezach plenerowych), 11. dbałość o jakość świadczonych usług, 12. wysoko wykwalifikowana kadra PUP, 13. gotowość kadry PUP do stałego podnoszenia poziomu wiedzy, umiejętności i kompetencji, 14. wspieranie ginących zawodów, 	<ol style="list-style-type: none"> 1. wysoka stopa bezrobocia w kontekście województwa i kraju, 2. bezrobocie strukturalne – podaż pracowników nieadekwatna do popytu, 3. sezonowość rynku pracy, 4. dobrowolne długotrwałe bezrobocie, spowodowane systemem socjalnym bądź brakiem mobilności geograficznej i/lub zawodowej, 5. duże bezrobocie wśród kobiet, 6. duża liczba osób długotrwałe bezrobotnych, 7. ukryte bezrobocie wśród młodzieży bez kwalifikacji oraz na terenach wiejskich, 8. pogłębiające się zjawisko wykluczenia społecznego, 9. odpływ absolwentów szkół wyższych, 10. brak inkubatora przedsiębiorczości, 11. brak schroniska dla bezdomnych kobiet, 12. brak biura karier dostępnego dla szerokiego grona odbiorców, 13. mała liczba przedsiębiorstw z branży produkcyjnej, tworzących miejsca pracy dla pracowników z niskimi kwalifikacjami, 14. niskie uposażenie pracowników w powiecie (wzgl. kraju i województwa) 15. rozległość powiatu, stanowiąca barierę w poszukiwaniu pracy, 16. bariery architektoniczne w otoczeniu osób niepełnosprawnych, 17. brak badań dotyczących lokalnego rynku pracy.

<ul style="list-style-type: none"> 15. różnorodność branż, mająca wpływ na elastyczność rynku pracy, 16. rozwijający się sektor usługowy, 17. wzrost samozatrudnienia, 18. wspomaganie rozwoju przedsiębiorstw, 19. silna pozycja branży uzdrowiskowej, 20. zróżnicowane walory przyrodnicze i historyczne, 21. rozbudowana sieć komunikacyjna (kolejowa i drogowa). 	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> 1. możliwość pozyskiwania przez PUP zewnętrznych środków finansowych, 2. poprawa kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych, szczególnie z grup ryzyka, 3. wspomaganie zatrudnienia przez PUP, 4. rozszerzenie dialogu społecznego, 5. przyciągnięcie nowych inwestorów (ulgi podatkowe), 6. aktywne działania Biura Rozwoju i Inicjatyw Europejskich działającego przy Starostwie Powiatowym w Inowrocławiu, 7. rosnąca aktywność i profesjonalizm organizacji pozarządowych. 	<ul style="list-style-type: none"> 1. przewidywany wzrost bezrobocia spowodowany wyhamowaniem gospodarki wywołanym przez kryzys w kraju i na świecie, 2. przewidywany wzrost bezrobocia wywołany złą kondycją dużych zakładów produkcyjnych (HSG Irena, Inofama), 3. przewidywany odpływ wykwalifikowanych pracowników, 4. przewidywany napływ osób powracających do kraju z pracy poza jego granicami, 5. często zmieniające się przepisy prawne, 6. nowe przepisy emerytalne, mogące ograniczyć miejsca pracy dla ludzi młodych, 7. skutki reformy edukacyjnej (upadek szkolnictwa zawodowego), 8. szara strefa zatrudnienia, ukryte bezrobocie, 9. szybki postęp techniczny i technologiczny i w związku z nim brak lub dezaktualizacja kwalifikacji osób bezrobotnych, 10. rosnąca obojętność społeczna.

Rozdział VII – Cel ogólny, Priorytety, Działania i Poddziałania Programu promocji zatrudnienia i aktywizacji rynku pracy powiatu inowrocławskiego na lata 2009 – 2013

Przyjęte w niniejszym rozdziale założenia (ukierunkowane na osiągnięcie celu ogólnego *Programu* poprzez wyznaczenie konkretnych Priorytetów, Działań i Poddziałań) są ściśle powiązane i wynikają wprost z przeprowadzonej we wcześniejszych rozdziałach analizy sytuacji rynku pracy w powiecie inowrocławskim, a także analizy SWOT tego rynku.

Wytyczony cel ogólny *Programu* podzielony został na trzy Priorytety. Te zaś realizowane są przez konkretne Działania. Zależność ta została przedstawiona w sposób graficzny na wykresie nr 17. Kluczowym elementem niniejszego rozdziału – a zarazem całego dokumentu – jest tabelaryczne rozwinięcie wspomnianego wykresu, które zostało w stosunku do niego wzbogacone o szczegółowe sposoby (Poddziałania) realizacji konkretnych Działań oraz określenie poszczególnych Referatów PUP w Inowrocławiu odpowiedzialnych za ich realizację.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę na świadomy zamiar autorów *Programu* dotyczący występowania tych samych nazw niektórych Poddziałań w kilku miejscach w tabeli. Założono bowiem, iż realizacja tego samego Poddziałania może być spójna merytorycznie i przyczyniać się do realizacji różnych Działań, a nawet Priorytetów. Zawsze jednak będą one prowadzić do osiągnięcia celu ogólnego *Programu*, czyli *łagodzenia skutków bezrobocia i aktywnej polityki rynku pracy w powiecie inowrocławskim*.

Wykres nr 23. Schemat przedstawiający Cel ogólny, Priorytety i Działania Programu promocji zatrudnienia i aktywizacji rynku pracy powiatu inowrocławskiego na lata 2009 -2013.

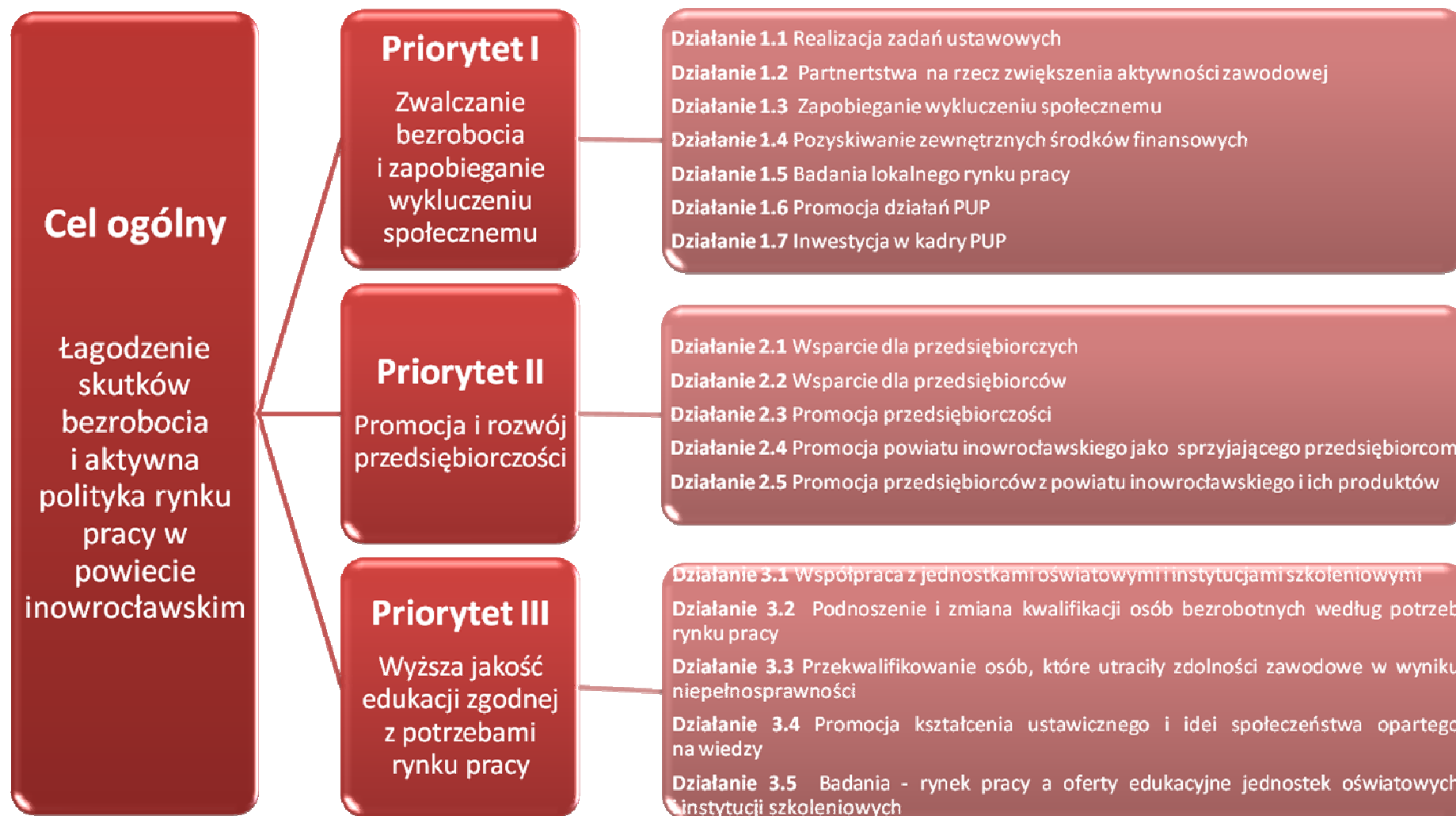

Tabela nr 12. Cel ogólny, Priorytety, Działania i Poddziałania Programu promocji zatrudnienia i aktywizacji rynku pracy w powiecie inowrocławskim na lata 2009 – 2013.

Cel ogólny – łagodzenie skutków bezrobocia i aktywna polityka rynku pracy w powiecie inowrocławskim		
Priorytet I – Zwalczanie bezrobocia i zapobieganie wykluczeniu społecznemu		
Działania	Poddziałania	Odpowiedzialny za realizację
Działanie 1.1 Realizacja zadań ustawowych	<p>1.1.1 prowadzenie poradnictwa zawodowego, informacji zawodowej i pośrednictwa pracy,</p> <p>1.1.2 świadczenie usług EURES,</p> <p>1.1.3 świadczenie usług rynku pracy zgodnie ze standardami oraz określonymi szczegółowymi warunkami,</p> <p>1.1.4 finansowanie zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych, prac społecznie użytecznych, robót publicznych oraz staży i przygotowania zawodowego dorosłych,</p> <p>1.1.5 udzielanie jednorazowego wsparcia na podjęcie działalności gospodarczej,</p> <p>1.1.6 refundowanie kosztów doposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy dla bezrobotnego,</p> <p>1.1.7 organizacja i finansowanie szkoleń dla osób bezrobotnych,</p> <p>1.1.8 finansowanie kursów i studiów podyplomowych,</p> <p>1.1.9 prowadzenie klubów pracy – aktywne poszukiwanie pracy oraz reintegracja społeczna,</p> <p>1.1.10 prowadzenie i upowszechnianie statystyk dotyczących lokalnego rynku pracy.</p>	Zastępca Dyrektora
Działanie 1.2 Partnerstwa na rzecz zwiększenia aktywności zawodowej	<p>1.2.1 współpraca i wymiana doświadczeń z innymi powiatowymi urzędami pracy,</p> <p>1.2.2 współpraca i wymiana doświadczeń z PCPR oraz OPS,</p> <p>1.2.3 kontynuacja istniejących i budowanie nowych paktów i partnerstw na rzecz zwalczania bezrobocia i aktywizacji zawodowej.</p>	Zastępca Dyrektora
Działanie 1.3 Zapobieganie wykluczeniu społecznemu	<p>1.3.1 świadczenie zindywidualizowanych usług poradnictwa zawodowego,</p> <p>1.3.2 organizowanie i prowadzenie szkoleń z zakresu aktywnego poszukiwania pracy dla osób zagrożonych i wykluczonych społecznie,</p> <p>1.3.3 prowadzenie zajęć aktywizacyjnych we współpracy z PCPR, OPS-ami i organizacjami pozarządowymi statutowo zajmującymi się rozwiązywaniem problemów związanych z bezrobociem i zagrożeniem wykluczeniem społecznym,</p> <p>1.3.4 wprowadzenie wsparcia psychologicznego przy realizacji szkoleń w ramach projektów dofinansowanych z UE,</p> <p>1.3.5 opracowywanie materiałów informacyjnych dotyczących problematyki</p>	Referat Poradnictwa Zawodowego i Szkoleń.

	wykluczenia społecznego (wersja papierowa i/lub elektroniczna publikowana na stronie PUP).	
Działanie 1.4 Pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych	<p>1.4.1 pozyskiwanie środków finansowych na realizację projektów współfinansowanych przez UE w ramach ogłaszanych konkursów,</p> <p>1.4.2 pozyskiwanie środków finansowych na realizację projektów dofinansowywanych ze źródeł zewnętrznych,</p> <p>1.4.3 tworzenie partnerstw projektowych,</p> <p>1.4.4 korzystanie z rezerw finansowych MPiPS.</p>	Wieloosobowe Stanowisko ds. Programów Rynku Pracy i Promocji Zatrudnienia.
Działanie 1.5 Badanie lokalnego rynku pracy	<p>1.5.1 prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych,</p> <p>1.5.2 prowadzenie statystyk dotyczących lokalnego rynku pracy,</p> <p>1.5.3 prowadzenie badań potrzeb szkoleniowych osób zarejestrowanych w PUP,</p> <p>1.5.4 prowadzenie analiz potrzeb pracodawców,</p> <p>1.5.5 prowadzenie badań i kierunków rozwoju lokalnego rynku pracy,</p> <p>1.5.6 tworzenie partnerstw w zakresie badania lokalnego rynku pracy.</p>	Zastępca Dyrektora.
Działanie 1.6 Promocja działań PUP	<p>1.6.1 prowadzenie strony internetowej PUP i informowanie za jej pośrednictwem o instrumentach i usługach rynku pracy oraz wszelkich podejmowanych przez PUP działaniach,</p> <p>1.6.2 utrzymywanie stałych kontaktów z przedstawicielami środków masowego przekazu celem informowania o działaniach, jakie realizuje PUP,</p> <p>1.6.3 promocja dobrych praktyk wypracowanych przez PUP,</p> <p>1.6.4 ułatwiony dostęp do informacji na temat działalności PUP – infobox, bezpłatna infolinia, bezpłatny dostęp do Internetu, tablice informacyjne, system kolejkowy,</p> <p>1.6.5 tworzenie materiałów informacyjnych tematycznie związanych z funkcjonowaniem i możliwościami wsparcia ze strony PUP (wersja papierowa i/lub elektroniczna publikowana na stronie PUP),</p> <p>1.6.6 uczestnictwo w życiu społecznym powiatu (udział w imprezach plenerowych).</p>	Referat Pośrednictwa Pracy, Wieloosobowe Stanowisko ds. Bezpieczeństwa, Informacji, Informatyki, Analiz i Statystyk.
Działanie 1.7 Inwestycja w kadry PUP	<p>1.7.1 prowadzenie wewnętrznych szkoleń doskonalących,</p> <p>1.7.2 finansowanie zewnętrznych szkoleń doskonalących,</p> <p>1.7.3 powołanie przez Dyrektora PUP Interdyscyplinarnego Zespołu ds. ściślejszej współpracy między działami, które wspólnie rozwiązują problemy związane z jakością obsługi klienta,</p>	Dyrektor PUP, 1.7.5 – wszyscy pracownicy PUP.

	<p>1.7.4 dofinansowanie studiów oraz studiów podyplomowych współfinansowanych przez UE,</p> <p>1.7.5 samodoskonalenie.</p>	
Priorytet II – Promocja przedsiębiorczości		
Działania	Poddziałania	Odpowiedzialny za realizację
Działanie 2.1 Wsparcie dla przedsiębiorczych	<p>2.1.1 udzielanie jednorazowego wsparcia na podjęcie działalności gospodarczej,</p> <p>2.1.2 organizacja szkoleń z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej dla osób zarejestrowanych w PUP.</p>	Referat Instrumentów Rynku Pracy,
Działanie 2.2 Wsparcie dla przedsiębiorców	<p>2.2.1 prowadzenie poradnictwa zawodowego, informacji zawodowej i pośrednictwa pracy,</p> <p>2.2.2 usługi zewnętrznej grupy pośredników pracy,</p> <p>2.2.3 organizacja giełd i targów pracy,</p> <p>2.2.4 refundowanie kosztów doposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy dla bezrobotnego,</p> <p>2.2.5 finansowanie prac interwencyjnych oraz staży i przygotowania zawodowego dorosłych,</p> <p>2.2.6 organizacja i finansowanie szkoleń dla osób bezrobotnych,</p> <p>2.2.7 wsparcie w przypadku zwolnień monitorowanych (outplacement).</p>	Referat Poradnictwa Zawodowego i Szkoleń, Referat Pośrednictwa Pracy,
Działanie 2.3 Promocja przedsiębiorczości	<p>2.3.1 tworzenie materiałów informacyjnych tematycznie związanych z problematyką bezrobocia oraz przedsiębiorczością (wersja papierowa i/lub elektroniczna publikowana na stronie PUP),</p> <p>2.3.2 opracowywanie publikacji dobrych praktyk dotyczących firm lub spółdzielni socjalnych, które powstały z dotacji PUP lub innych źródeł i odniosły sukces,</p> <p>2.3.3 organizacja szkoleń z zakresu przedsiębiorczości,</p> <p>2.3.4 organizacja szkoleń z zakresu źródeł finansowania działalności gospodarczej i przedsiębiorstw społecznych – współpraca z WUP w Toruniu, ROPS w Toruniu, Urzędem Marszałkowskim Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Biurem Rozwoju i Inicjatyw Europejskich przy Starostwie Powiatowym w Inowrocławiu, Europe Direct przy WSG w Inowrocławiu, ROEFS w Toruniu, Fundacją Ekspert-Kujawy, PTE Inowrocław, Kujawsko-Pomorskim Zrzeszeniem Handlu oraz Usług i innymi instytucjami otoczenia biznesu,</p> <p>2.3.5 promocja elastycznych form zatrudnienia (umowy cywilno-prawne, telepraca,</p>	Referat Poradnictwa Zawodowego i Szkoleń, Referat Pośrednictwa Pracy, Wieloosobowe Stanowisko ds. Programów Rynku Pracy i Promocji Zatrudnienia.

	job sharing),	
Działanie 2.4 Promocja powiatu inowrocławskiego jako sprzyjającego przedsiębiorcom	2.4.1 promowanie powiatu inowrocławskiego jako sprzyjającego przedsiębiorcom.	Referat Pośrednictwa Pracy
Działanie 2.5 Promocja przedsiębiorców z powiatu inowrocławskiego i ich produktów	2.5.1 promocja przedsiębiorców z powiatu inowrocławskiego i ich produktów.	Referat Pośrednictwa Pracy
Priorytet III – Wyższa jakość edukacji zgodnej z potrzebami rynku pracy		
Działania	Poddziałania	Odpowiedzialny za realizację
Działanie 3.1 Współpraca z jednostkami oświatowymi i instytucjami szkoleniowymi	3.1.1 spotkania doradców zawodowych z uczniami poszczególnych placówek edukacyjnych, które mają na celu określanie predyspozycji uczniów oraz przygotowanie ich do wejścia na rynek pracy, 3.1.2 przekazywanie młodzieży kompleksowej informacji dotyczącej rynku pracy, 3.1.3 analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych, która umożliwia uzyskanie informacji o tym jakie kierunki w szkolnictwie mają przyszłość, 3.1.4 prognozowanie zmian na rynku pracy, 3.1.5 inicjowanie badań w zakresie diagnozowania potrzeb lokalnego rynku pracy, 3.1.6 dostarczenie informacji niezbędnych do rozwiązywania problemu niedostosowania szkolnictwa do potrzeb rynku pracy i środowiska gospodarczego.	Referat Poradnictwa Zawodowego i Szkoleń.
Działanie 3.2 Podnoszenie i zmiana kwalifikacji osób bezrobotnych według potrzeb rynku pracy	3.2.1 prowadzenie zajęć aktywizacyjnych, 3.2.2 badanie potrzeb szkoleniowych wśród osób bezrobotnych, 3.2.3 organizowanie szkoleń zawodowych dostosowanych do indywidualnych potrzeb, 3.2.4 organizowanie staży i przygotowań zawodowych celem dostosowania kwalifikacji do rynku pracy, 3.2.5 przekazywanie bezrobotnym kompleksowej informacji dotyczącej rynku pracy, 3.2.6 opracowywanie programów „wczesnego reagowania” dla osób zagrożonych zwolnieniami grupowymi,	Referat Poradnictwa Zawodowego i Szkoleń.

	<p>3.2.7 inicjowanie spotkań informacyjnych i aktywizacyjnych dla osób zagrożonych zwolnieniami grupowymi,</p> <p>3.2.8 prowadzenie badań ankietowych przedsiębiorstw zgłaszających zwolnienia grupowe.</p>	
<p>Działanie 3.3 Przekwalifikowanie osób, które utraciły zdolności zawodowe w wyniku niepełnosprawności</p>	<p>3.3.1 prowadzenie zajęć aktywizacyjnych,</p> <p>3.3.2 diagnozowanie potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym badania ankietowe,</p> <p>3.3.3 współpraca z PCPR i Powiatowym Zespołem Orzeczenia o Niepełnosprawności w Inowrocławiu,</p> <p>3.3.4 korzystanie z zasobów informacji ośrodków pomocy społecznej w celu zidentyfikowania grupy osób niepełnosprawnych w poszczególnych gminach,</p> <p>3.3.5 organizowanie szkoleń dostosowanych do indywidualnych potrzeb.</p>	Referat Poradnictwa Zawodowego i Szkoleń.
<p>Działanie 3.4 Promocja kształcenia ustawicznego i idei społeczeństwa opartego na wiedzy</p>	<p>3.4.1 promocja kształcenia ustawicznego i idei społeczeństwa opartego na wiedzy, promocja wiedzy jako wartości,</p> <p>3.4.2 promocja organizowanych szkoleń i kursów,</p> <p>3.4.3 opracowywanie materiałów informacyjnych związanych z promocją kształcenia ustawicznego i idei społeczeństwa opartego na wiedzy (wersja papierowa i/lub elektroniczna publikowana na stronie PUP).</p>	Referat Poradnictwa Zawodowego i Szkoleń.
<p>Działanie 3.5 Badania - rynek pracy a oferty edukacyjne jednostek oświatowych i instytucji szkoleniowych</p>	<p>3.5.1 monitoring zawodów nadwyżkowych i deficytowych,</p> <p>3.5.2 badanie oferty szkoleniowej jednostek oświatowych i instytucji szkoleniowych w kontekście potrzeb rynku pracy – podaż i popyt na pracowników o danych kwalifikacjach,</p> <p>3.5.3 badanie potrzeb szkoleniowych osób bezrobotnych,</p> <p>3.5.4 badanie pracodawców pod kątem oceny kwalifikacji absolwentów.</p>	Referat Poradnictwa Zawodowego i Szkoleń, Referat Pośrednictwa Pracy, specjalista ds. szkoleń.

Rozdział VIII – Monitoring Programu promocji zatrudnienia i aktywizacji rynku pracy na lata 2009 – 2013

W trosce o prawidłowy przebieg założonych w *Programie* działań oraz osiągnięcie wyznaczonych celów *Program* zakłada bieżący monitoring jego realizacji. Przewiduje on tworzenie przez PUP rocznych sprawozdań z realizacji *Programu* przy uwzględnieniu aktualnych danych statystycznych, a także informacji uzyskanych od innych aktorów rynku pracy.

Ponadto po zakończeniu realizacji *Programu* na podstawie wszystkich sprawozdań rocznych, a także bieżących danych statystycznych zostanie sporządzone przez PUP sprawozdanie końcowe z realizacji *Programu*, uwzględniające całokształt przeprowadzonych działań i osiągnięte efekty.

Zarówno sprawozdania roczne jak i sprawozdanie końcowe będą przedstawiane Powiatowej Radzie Zatrudnienia oraz Radzie Powiatu Inowrocławskiego.

Rozdział IX – Zarządzanie Programem promocji zatrudnienia i aktywizacji rynku pracy na lata 2009 - 2013

Powiatowy Urząd Pracy w Inowrocławiu – jako powiatowa jednostka organizacyjna realizujący zadania w zakresie polityki rynku pracy – będzie odpowiedzialny za wdrożenie i prawidłową realizację *Programu promocji zatrudnienia i aktywizacji rynku pracy powiatu inowrocławskiego na lata 2009 – 2013*.

Bezpośredni nadzór nad przebiegiem realizacji *Programu* będzie sprawował Starosta Inowrocławski oraz działający z jego upoważnienia Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Inowrocławiu.

Suplement A – Spis tabel

Tabela nr 1. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON w 2007 r. – stan w dniu 31.12.2007 (bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa w rolnictwie).	str. 19
Tabela nr 2. Wykaz szkół ponadgimnazjalnych powiatu inowrocławskiego z wyszczególnieniem liczby oddziałów oraz uczniów, którzy rozpoczęli naukę w klasach pierwszych od 1 września 2008 r.	str. 32
Tabela nr 3. Procentowy udział młodzieży rozpoczynającej naukę w szkołach ponadgimnazjalnych w powiecie inowrocławskim w poszczególnych latach.	str. 34
Tabela nr 4. Odpływ bezrobotnych na przełomie lat 2004 – 2008.	str. 39
Tabela nr 5. Bezrobotni wg miast i gmin w powiecie inowrocławskim w latach 2007-2008.	str. 41
Tabela nr 6. Bezrobotni wg wieku w latach 2006 – 2008.	str. 43
Tabela nr 7. Bezrobotni wg posiadanego wykształcenia w latach 2006 – 2008.	str. 44
Tabela nr 8. Bezrobotni wg okresu pozostawania bez pracy w latach 2006 – 2008.	str. 46
Tabela nr 9. Bezrobotni wg posiadanego stażu pracy w latach 2006 – 2008.	str. 47
Tabela nr 10. Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy w latach 2006 – 2008.	str. 49
Tabela nr 11. Wysokość środków z Funduszu Pracy przeznaczona na prace interwencyjne i roboty publiczne w latach 2002 -2008.	str. 65
Tabela nr 12. Cel ogólny, Priorytety, Działania i Poddziałania Programu promocji zatrudnienia i aktywizacji rynku pracy w powiecie inowrocławskim na lata 2009 – 2013.	str. 72

Suplement B – Spis wykresów

Wykres nr 1. Powierzchnia (w km ²) powiatów wchodzących w skład województwa kujawsko-pomorskiego. Stan na 1 stycznia 2008 r.	str. 8
Wykres nr 2. Powierzchnia (w km ²) i procentowy stosunek gmin wchodzących w skład powiatu inowrocławskiego. Stan na 1 stycznia 2008 r.	str. 9
Wykres nr 3. Liczba mieszkańców w poszczególnych powiatach województwa kujawsko-pomorskiego. Stan na 31 grudnia 2007 r.	str. 10
Wykres nr 4. Liczba mieszkańców i procentowy stosunek w poszczególnych gminach powiatu inowrocławskiego. Stan na 31 grudnia 2007 r.	str. 11
Wykres nr 5. Liczba mieszkańców na 1 km ² w poszczególnych powiatach w województwie kujawsko-pomorskim.	str. 12
Wykres nr 6. Liczba mieszkańców na 1 km ² w poszczególnych gminach powiatu inowrocławskiego.	str. 13
Wykres nr 7. Ludność powiatu inowrocławskiego z podziałem na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny.	str. 14
Wykres nr 8. Ludność poszczególnych gmin powiatu inowrocławskiego z podziałem na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny.	str. 14
Wykres nr 9. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w poszczególnych gminach powiatu inowrocławskiego.	str. 15
Wykres nr 10. Liczba ludności powiatu inowrocławskiego w latach 2003 – 2007.	str. 16
Wykres nr 11. Prognoza liczby ludności dla województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2008 - 2035.	str. 16
Wykres nr 12. Liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON w 2007 r. Stan na 31 grudnia 2007 r. (bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa w rolnictwie).	str. 18
Wykres nr 13. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w poszczególnych gminach powiatu inowrocławskiego. Stan na 31.12.2007 (bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa w rolnictwie).	str. 20
Wykres nr 14. Podmioty gospodarki narodowej w powiecie inowrocławskim zarejestrowane w rejestrze REGON według wybranych sekcji. Stan na 31.12.2007 (bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa w rolnictwie).	str. 22
Wykres nr 15. Ilość zgłaszanych ofert pracy do PUP w Inowrocławiu w latach 2003 – 2008.	str. 28
Wykres nr 16. Ilość zgłaszanych ofert pracy do PUP w 2008 r. w województwie kujawsko-pomorskim.	str. 29

Wykres nr 17. Stopa bezrobocia w powiecie inowrocławskim w latach 2006 -2008.	str. 42
Wykres nr 18. Bezrobotni wg miast i gmin na koniec grudnia 2008 r.	str. 43
Wykres nr 19. Bezrobotni wg wieku na 31.12.2008 r.	str. 45
Wykres nr 20. Bezrobotni wg posiadanego wykształcenia na 31.12.2008 r.	str. 48
Wykres nr 21. Bezrobotni wg posiadanego stażu pracy na 31.12.2008 r.	str. 50
Wykres nr 22. Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy na 31.12.2008 r.	str. 51
Wykres nr 23. Schemat przedstawiający Cel ogólny, Priorytety i Działania <i>Programu promocji zatrudnienia i aktywizacji rynku pracy powiatu inowrocławskiego na lata 2009 -2013.</i>	str. 70